

Decizii ale Consiliului de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare

2

Tainele citite și necitite ale unei sticle cu vin

3

Deficitul de cont curent împotmolește economia Republicii Moldova

4

Agencia Moody's a menținut ratingul de credit al Moldovei la nivelul "stabil B3"

Agencia internațională de evaluare financiară Moody's a menținut ratingul de credit al Republicii Moldova la nivelul "stabil B3". Potrivit agenției INFOTAG, ratingul a fost publicat după ce, pe 14 noiembrie, a fost aprobat noul Guvern al Moldovei.

"Deși perspectivele economice ale Moldovei s-au îmbunătățit, creșterea economică rămâne instabilă, ceea ce reflectă vulnerabilitatea sectorului agricol la condițiile climatice, precum și dependența puternică a economiei de remitențele din străinătate", se arată în comentariul la rating.

Potrivit Moody's, ratingul de credit al Moldovei este afectat de puterea economică și instituțională slabă.

"Deși potențialul instituțional în cadrul programului FMI s-a îmbunătățit, eficacitatea guvernamentală rămâne relativ scăzută. Economia Moldovei rămâne sensibilă la șocurile externe, precum și la schimbările ciclice și structurale ale relațiilor cu principalii parteneri comerciali ai țării", se arată în document.

Experții consideră că o caracteristică pozitivă a ratingului de credit este nivelul relativ scăzut al datoriei – aproximativ 30% din PIB – și costurile reduse pentru deservirea datoriei, ceea ce reflectă dependența sa în principal de finanțarea internațională preferențială. De asemenea, Moldova rămâne "moderat sensibilă la

riscurile determinate de evenimentele politice".

Conform cercetărilor Moody's, progresul continuu în reformele sectorului financiar și consolidarea profilului de guvernare a țării ar putea avea un efect pozitiv asupra ratingului.

"Îndepărtarea obstacolelor economice structurale pe termen lung, precum climatul de afaceri deficitar și lipsa de forță de muncă, va avea importanță pentru a îmbunătăți ratingul.

În același timp, o influență negativă asupra ratingului țării o poate avea creșterea riscurilor politice, precum și scăderea ritmului reformelor", se arată în document.

ÎN ATENȚIA COMPANIILOR – ENTITĂȚI DE INTERES PUBLIC!

Operatorul mecanismului oficial de stocare a informațiilor, Instituția Publică Ediția Periodică Capital Market, informează că mecanismul propriu-zis de acumulare a datelor este funcțional la adresa: <http://emitent-msi.market.md>.

Detalii la tel.: 022 221287, 022 229445

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul Capital Market în toate oficiile "Poșta Moldovei" din țară sau la distribuitorii noștri:

Moldpresa (022) 222221
Press Inform-Curier (022) 237187
Agenția "Ediții Periodice" (022) 233740

INVITAȚIE DE COLABORARE!

I.P. Ediția Periodică "Capital Market" lansează o propunere de colaborare pentru agenții și companiile de publicitate.

Telefon de contact – 022 22 9445,
email – gt@capital.market.md

Curs valutar
27.11.2019

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	17.3906
EUR	1	19.1600
UAH	1	0.7249
RON	1	4.0106
RUB	1	0.2716

CAPITAL Market

ÎN ATENȚIA SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI!

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:

ziarulcm@gmail.com
tel.: 022 22-12-87;
fax: 022 22-05-03

Spre atenția cititorilor!

Ziarul „Capital Market” poate fi procurat în următoarele ghișee raionale ale „MOLDPRESA”

Bălți: №132; 133; 156
Comrat: №169
Cahul: №170
Orhei: №150
Hâncești: №161
Soroca: №223

În afară de aceasta, oricare număr al ziarului sau copia acestuia pot fi procurate la sediul redacției „Capital Market” pe adresa: mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 115.

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Decizii ale Consiliului de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare

În cadrul ședinței ordinare din 25 noiembrie curent, Consiliul de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF), potrivit competențelor conferite de legea-cadru, a aprobat decizii aferente pieței financiare nebancale, mai cu seamă:

REGLEMENTARE

- Proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte legislative, act normativ elaborat în vederea optimizării și eficientizării procesului de emitere și aplicare a actelor CNPF cu caracter individual, având în vedere intrarea în vigoare, la 1 aprilie 2019, a Codului administrativ al R. Moldova. Astfel, prin operarea amendamentelor preconizate, se vor corela prevederile legilor sectoriale ale pieței financiare nebancale și Codului Administrativ, fiind eliminate ambiguitățile în aplicare. Proiectul de lege se prezintă Ministerului Finanțelor în vederea inițierii procedurii de avizare și consultări publice;
- Regulamentul Consiliului sectorial în domeniul asistenței externe pe piața financiară nebancale. Consiliul are drept scop eficientizarea valorificării asistenței externe, prin facilitarea comunicării și participarea tuturor părților interesate în procesul de luare a deciziilor privind programarea, coordonarea, monitorizarea și evaluarea asistenței externe acordate în sectoarele pieței financiare nebancale coordonate de CNPF. Consiliul reprezintă o structură de nivel sectorial, fără statut de persoană juridică, creată în baza principiului de parteneriat între CNPF, donatorii externi de dezvoltare activi în sector, autoritatea națională de coordonare a asistenței externe și alte instituții relevante.

AUTORIZARE

- Suspendarea licenței Brokerului de Asigurare „OPTIM GARANT” SRL pentru dreptul de a desfășura activitate de intermediere în asigurări, pe termen de până la 6 luni (până la 24.05.2020). Totodată, CNPF a suspendat operațiunile bancare la conturile curente și de depozit ale entității date, până la achitarea integrală a datorilor înregistrate față de asigurători rezultate din sumele încasate cu titlu de prime de asigurare;
- Aprobarea în prealabil, în calitate de entitate de audit, a SA „AUDIT-CONCRET” pentru efectuarea auditului situațiilor financiare al CA „ASTERRA GRUP” SA, cu echipa de audit adițională;
- Aprobarea în prealabil în calitate de entitate de audit a companiei „BDO Audit & Consulting” SRL și membrii echipei de audit pentru efectuarea auditului situațiilor financiare al CA „DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP” SA;
- Înregistrarea în Registrul agenților de asigurare și agenților bancassurance a Băncii Comerciale „ENERGBANK” SA;

- Admiterea spre tranzacționare pe piața reglementată a valorilor mobiliare emise de SA „DAAC HERMES” și SA „VICTORIA-ȚUM”;

- Înregistrarea în Registrul de stat al valorilor mobiliare a dării de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni ale Firmei de producție și comerț „VOIEVOD” SA în sumă de 5500 lei în număr de 275 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 1 leu;

- Autorizarea reorganizării SA Combinatul de producere a materialelor de construcție „USBA” prin transformare în societate cu răspundere limitată, ca urmare a deciziei aprobate la adunarea generală extraordinară a acționarilor din 01.10.2019;

- Înregistrarea în Registrul de stat al valorilor mobiliare, ca rezultat al reorganizării prin transformare în societate cu răspundere limitată, a înscrisurilor aferente radierii valorilor mobiliare emise anterior de SA „ARES-UT”, în număr de 532991 acțiuni ordinare nominative;

- Eliberarea companiei fiduciare „Econ-Renaștere” SA a acordului prealabil pentru procurarea valorilor mobiliare de stat.

SUPRAVEGHERE

- Încetarea procedurii de redresare financiară a CA „GENERAL ASIGURĂRI” SA, după ce entitatea a înregistrat o rată de solvabilitate de 140,80%, a obținut un capital propriu mai mare decât capitalul social și a eliminat deficitul de active admise să acopere rezervele tehnice;

- Luarea de act de rezultatele controlului tematic referitor la respectarea de către CA „INTACT ASIGURĂRI GENERALE” SA a cadrului normativ aferent calității activelor admise la acoperirea fondului asiguraților, nivelului ratei de solvabilitate și coeficientului de lichiditate la situația din 30.06.2019. În context, autoritatea de supraveghere a prescris entității să se conformeze necondiționat cerințelor regulamentare și să remedieze lacunele constatate de misiunea de control;

- Prescrierea persoanelor cu funcție de răspundere ale agenților de asigurare și agenților bancassurance să se înregistreze, în termen de 30 zile, în Registrul agenților de asigurare și agenților bancassurance în condițiile stabilite de Regulamentul cu privire la Registrul agenților de asigurare și agenților bancassurance (Hotărârea CNPF nr. 21/3/2019);

- Disponerea efectuării controlului complex privind respectarea legislației aferente domeniului asociațiilor de economii și împrumut de către AEI „RURAL CREDIT” pentru perioada de activitate 01.12.2016-30.11.2019.

Serviciul de presă al CNPF

Proiectul bugetului public național pentru anul 2020 prevede venituri în sumă de 69,2 mlrd. lei

Proiectul bugetului public național pentru anul 2020 prevede venituri în sumă de 69,2 mlrd. lei și cheltuieli de 75,3 mlrd. lei. În aceste condiții, deficitul bugetar este prognozat a fi în sumă de 6 mlrd. 115 mil. lei, în creștere cu 3,3% față de anul curent. Proiectul a fost prezentat luni, 25 noiembrie, la ședința Comisiei naționale pentru negocieri și consultări colective, transmite MOLDPRES.

Astfel, se preconizează că în anul 2020 veniturile bugetului public național vor înregistra o creștere nominală de 8,9%, iar cheltuielile vor spori cu 8,5%. Secretarul de stat al Ministerului Finanțelor, Tatiana Ivanicichina, a declarat la ședința Comisiei că principalii indicatori macroeconomici pe care se bazează proiectul bugetului sunt creșterea nominală a produsului intern brut cu 9,4% sau o majorare reală a acestuia cu 3,8%, rata medie a inflației – 5,7%, ritmurile de creștere a exporturilor – 9,4% și ritmurile de sporire a importurilor – 7,1%.

Totodată, în anul viitor, salariul mediu lunar va constitui, potrivit estimărilor, 7953 lei, ceea ce reprezintă o creștere nominală cu 8,7% față de anul precedent.

Conform prognozelor, în anul 2020 la bugetul de stat vor fi acumulate venituri de 44,1 mlrd. lei și vor fi înregistrate cheltuieli de 50,2 mlrd. lei, cu un deficit de 6,115 mlrd. lei.

Celelalte trei componente ale bugetului public național (bugetele unităților administrativ-teritoriale, bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală) vor fi echilibrate, fără a înregistra un deficit sau un excedent. Astfel, la bugetele unităților administrativ-teritoriale se estimează venituri și cheltuieli egale, ce vor constitui 17,9 mlrd. lei. La bugetul asigurărilor sociale de stat sunt prognozate venituri de peste 23,4 mlrd. lei, sumă egală cu cea a cheltuielilor. Și la fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală veniturile vor fi echivalente cu cheltuielile și vor constitui peste 8,3 mlrd. lei.

Tatiana Ivanicichina a precizat că o mare parte din bugetul pentru anul 2020 este dedicată programelor noi de cheltuieli în domeniul protecției sociale. Printre măsurile care urmează a fi întreprinse în acest sens se numără: majorarea cuantumului ajutorului pentru perioada rece a anului, majorarea cuantumului alocațiilor sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități și cele vârstnice, acordarea unui suport unic de 700 de lei beneficiarilor de pensii și alocații sociale de stat, indexarea pensiilor de două ori pe an.

Ministrul Finanțelor, Serghei Pușcuța, a declarat că bugetul prognozat pentru anul 2020 este unul destul de echilibrat, realist și pune un accent sporit pe componenta investițională.

Proiectul bugetului pentru anul 2020 urmează a fi examinat de guvern, iar apoi remis spre adoptare parlamentului.

MOLDPRES

Interesul crescut pentru investițiile în real estate și schimbările tendințelor de pe piața imobiliară sunt factorii-cheie cărora li se datorează expansiunea continuă din domeniu.

E vremea creditelor imobiliare. De la Banca Națională a Moldovei vin date a căror importanță este cardinală, fiindcă ne dă noi indicii semnificative despre dezvoltarea pieței imobiliare, standardul de viață al populației. Datele BNM confirmă, în continuare, creșterea cererii pentru creditele imobiliare.

Suntem martorii, de fapt, ai unui adevărat boom al creditării imobiliare, mai ales în ultimii doi ani, după lansarea Programului guvernamental „Prima Casă”. În ultimii zece ani, suma creditelor noi pentru imobil, acordate de băncile comerciale, a crescut de peste 25 de ori, o evoluție mai impresionantă înregistrându-se

Creditele imobiliare, într-o continuă expansiune

Credite noi pentru imobil

Anul	Suma, milioane lei	Rata dobânzii, %
2009	104,7	16,40
2010	410,41	13,80
2011	663,97	12,33
2012	681,65	12,32
2013	694,87	10,25
2014	932,62	9,72
2015	472,74	13,13
2016	480,50	12,01
2017	810,39	8,14
2018	1854,28	6,68
2019, 9 luni	2626,31	6,27-6,89

Sursa: BNM

în ultimii doi ani. Astfel, dacă în anul 2009 au fost contractate credite noi pentru imobil în sumă de 104,7 milioane de lei, în nouă luni ale anului 2019 valoarea acestor împrumuturi s-a ridicat la 2 miliarde 626,1 milioane de lei. Piața creditelor pentru imobil a crescut după anul 2009, pe fondul reducerii ratei dobânzii, însă după criza bancară s-a prăbușit și și-a revenit abia în 2017, iar în anul următor s-a dublat, când rata dobânzii a coborât sub 7 la sută.

„După criza bancară și stoparea unor construcții, urmare a falimentării unor companii, băncile care până atunci preferau să ofere bani firmelor de construcție s-au reorientat, ele acordă tot mai multe credite persoanelor fizice care investesc în imobil”, estimează economistul Veaceslav Io-

niță. El afirmă că contractarea unui credit imobiliar devine rentabilă în condițiile în care rata dobânzii este sub 10 la sută, lucru care s-a întâmplat în anii 2017–2019.

În 2019, dobânda la creditele imobiliare a coborât la minimul istoric de 6,22 la sută lunar, însă pe fondul creșterii inflației, aceasta a revenit în octombrie la nivelul anului precedent.

Soldul creditelor ipotecare se cifra în octombrie 2019 la 5,9 miliarde de lei, față de 1,5 miliarde în 2012.

Soldul creditelor ipotecare pentru persoanele fizice

Anul	Miliarde lei
2012	1,5
2013	1,8
2014	2,3
2015	2,3
2016	2,3
2017	2,6
2018	3,9
2019 (octombrie)	5,9

Sursă: estimările economistului Veaceslav Ioniță

„Cetățenii Republicii Moldova au cumpărat în trimestrul trei din anul curent, adică în perioada lunilor iulie-septembrie, 8,5 mii apartamente, cheltuiind circa 270 de milioane de euro. Această cifră este dublă față de media înregistrată în ultimii ani. 72% din

apartamente au fost procurate cu bani pe masă, cifră-record, nemaiîntâlnită până acum”, constată expertul.

Un număr de 3560 de persoane și-au procurat o locuință prin intermediul programului „Prima casă”, de la lansarea acestuia în martie 2018 și până în prezent. Potrivit datelor Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii, suma totală a creditelor acordate de către bănci pentru procurarea celor peste 3 500 de locuințe constituie 1,78 miliarde lei, iar suma garanțiilor active a depășit cifra de 891 milioane de lei.

Vârsta medie a solicitanților este de 31 ani, iar suprafața medie a locuințelor achiziționate constituie 60 metri pătrați. Datele oficiale mai relevă că 44 la sută dintre solicitanți sunt femei și 56 la sută – bărbați. Dintre aceștia, 70 la sută sunt căsătoriți și 30 la sută – celibatari.

Marea majoritate a locuințelor procurate prin intermediul Programului sunt localizate în orașe, rata celor care au ales să-și cumpere o casă în sate fiind de doar 6 la sută.

Biroul Național de Statistică (BNS) informează că, în ianuarie-septembrie 2019, volumul lucrărilor de construcții realizate în antrepriză a constituit 7 miliarde 690,9 milioane de lei, în creștere cu 17,4 la sută față de perioada corespunzătoare a anului precedent. Potrivit BNS, volumul lucrărilor de construcții la categoria „clădiri rezidențiale” a crescut, în nouă luni ale acestui an cu 12,7 la sută față de anul precedent, până la 2,1 miliarde de lei.

Pe de altă parte, numărul de autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale și nerezidențiale a scăzut, în nouă luni, cu 8,6 la sută, până la 2315 autorizații. Cele mai multe, 62,4 la sută, au fost acordate pentru construcții rezidențiale.

Vlad BERCU

Tainele citite și necitite ale unei sticle cu vin

Statisticile încă ne țin în partea de sus a clasamentelor. Continuăm să fim țara cu cea mai mare densitate a viilor la nivel mondial și ocupăm locul 13 în lume după suprafața plantațiilor cu viță de vie. Viile noastre acoperă o suprafață totală de 3,8 la sută din teritoriul țării și 7 la sută din terenurile arabile. Deși, tradițional, după ce scriem "Republica Moldova", punem virgulă și adăugăm fără complexe "cea mai mică țară din...", tot noi producem aproape 5 la sută din volumul mondial de vinuri, clasându-ne pe locul 19 într-un top al țărilor producătoare de vin.

Atunci când ne măsurăm performanțele, vedem că acestea se exprimă totuși în exporturi, însă exporturile au ca și condiție obligatorie calitatea produsului. Da, este obligatorie și capacitatea noastră de a ne impune pe piață, de a servi paharul cu vin atunci când avem cumpărătorul la masa negocierilor, buna informare privind cererea mondială și caracteristicile specifice ale fiecărui centimetru pătrat al pieței.

Anume din aceste considerente Moldova își dorește cât mai multe discuții care să aibă vinul ca subiect principal. Un ultim eveniment de acest fel a întrunit un grup de experți care a răspuns la invitația Oficiului Național al Viei și Vinului, pentru a evalua calitatea stocurilor de vin produse în anul curent, aceștia prezentând caracteristici clare ale vinurilor degustate. Noutatea unui eveniment de acest fel este că s-a mers mult mai departe decât descrierea vinurilor, procedându-se la prezentarea factorilor din care decurge calitatea respectivă, plus o eventuală poziționare a vinurilor noastre pe piețele lumii.

Robert Joseph, președintele comisiei de experți, a spus că nu este pentru prima dată când vine la Chișinău, dar poate declara deja că Moldova adună caracteristici suficiente pentru a deveni competitivă în lume. La ora actuală vinificatorii Moldovei constată o deschidere către consumatorii din China, Vietnam și țările africane, consumatori ale căror preferințe se pot suprapune cu oferta de la Chișinău. Tot el constată la finele unui studiu de durată că, dacă acum câțiva ani pe glob puteai găsi țări fără vin, acum asemenea țări nu mai există. Vinul este omniprezent, ceea ce înseamnă că un potențial consumator poate fi găsit oriunde.

Experții constată, urmare a expertizei lor, că vinurile moldovenești se bucură de o reputație ireproșabilă în țările vecine, dar pe plan mondial e necesar încă un efort uriaș pentru a ne face cunoscuți și căutați. Procesul de deschidere a acestor piețe pentru producătorii moldoveni este unul de durată, iar efortul care ni se cere include identificarea punctelor tari și a punctelor slabe pe întreg lanțul de producere: de la caracteristicile solului pe care plantăm viile până la

dopul cu care închidem sticla de vin și la etichetă. Deși ocupăm locul 12 într-un clasament mondial al exportatorilor, vânzările mari în vrac ne taie simțitor veniturile.

Echipa de experți ajunsă la Chișinău a degustat circa o sută de vinuri produse în anul 2018 și altele aproximativ o sută de vinuri produse în anul curent. Concluzia experților e că vinurile din acest an sunt mult peste cele din anul precedent, ceea ce le face, evident, mai competitive. Dar are și acest an diferențele sale. Bunăoară, se constată că vinurile roșii din toamna curentă sunt net superioare vinurilor albe.

Robert Joseph, acompaniat de colegii săi, a insistat pe fiecare vin aparte cu mici descrieri, încercând să le poziționeze pe o eventuală hartă a exporturilor și chiar raportându-le la aceleași vinuri produse într-o țară sau alta, într-o regiune sau alta.

Vinul Merlot se prezintă cu un pachet de caracteristici care îl identifică ușor, are culoare proprie și se bea fără a se cere efort. Este genul de vin cu care se poate merge mult mai departe de hotarele Moldovei, fiind unul dintre stilurile de vin care ne poate reprezenta ca buni vinificatori.

Cabernet Sauvignon poate rezista într-o eventuală competiție cu producătorii străini, concurență în care ar trebui să țină cont în primul rând de același vin produs de vinificatorii chinezi.

Feteasa Neagră este cooperant în eventuale cupaje și chiar se recomandă să se porceadă la identificarea lor.

Saperavi își are istoria scrisă în Georgia și orice competiție în care ne-am avânta nu garantează mari performanțe. Cu toate acestea, acest Saperavi din Republica Moldova e de luat în vedere, iar piața care s-ar deschide în fața producătorilor ar putea fi cea a Statelor Unite ale Americii.

Rară Neagră ține mai mult de geografia noastră și nu are echivalente la marii producători de vinuri. Experții nu îndrăznesc să recunoască identitatea acestui vin, recomandându-l, ca și în cazul altor soiuri de struguri, pentru eventuale cupaje.

Chardonnay este ușor de găsit în lista vinurilor mai multor producători din Moldova, dar e la fel de ușor de găsit pe marea piață de desfacere.

În Moldova, acest vin oferă nuanțe adesea diferite de cele întâlnite la alți producători. Nu întotdeauna este vorba despre calitate. De multe ori se impun anumite tendințe.

Aligote este vinul căruia îi revine o cotă substanțială în totalul vinurilor produse în Moldova. E mult și pe glob. Cantitatea, dar și calitățile lui ar justifica recomandări de genul "alți alți alți alți și în doi-trei ani ați putea produce alt vin".

Grupul de experți a găsit necesar să puncteze în mod special în "cartea de impresii" a vinurilor albe produse în Republica Moldova, pentru că, zic ei, e probabil veriga cea mai slabă în lanțul producerii. Bunăoară ei nu înțeleg de ce în Moldova pentru vinurile albe și pentru roze se insistă în favoarea sticlelor transparente. Și asta știindu-se bine, inclusiv la Chișinău, că vinurile albe expuse la lumina solară pierd din calitate, măcinându-se rapid durata consumului. "Ele mor rapid", zic experții. Ceea ce le omoară la fel de repede este și utilizarea dopurilor de proastă calitate.

O privire de ansamblu asupra ramurii vitivinicole permite formularea unui șir de constatări legate de factori care nu pot să nu influențeze calitatea vinurilor.

Aceiași experți pun la îndoială buna relație între butașii procurați în Italia și caracteristicile solului din Republica Moldova, mai ales când este vorba de terenuri cu bonitatea foarte și foarte înaltă.

Și recoltele foarte mari ale unor soiuri de struguri (admise sau încurajate preponderent de cultivatorii care nu au și veriga procesării) reduce din calitatea vinurilor, cu atât mai mult cu cât tot acești cultivatori evită rectificările în verde și insistă pe cantități cât mai mari.

Un alt element ar fi utilizarea stejarului în procesul de formare și maturizare a vinurilor. Este adevărat că stejarul vine cu nuanțele sale, dar calitatea acestuia, cantitatea și durata expunerii oferă într-un final un produs solicitat în mod diferit pe piețe diferite. Consumatorul din Statele Unite și cel din China caută asemenea vinuri, pe când cel din Regatul Unit vrea altceva.

Acestea și alte concluzii și recomandări formulate de experți îmi sugerează să revin la clasamentele cu care am început acest text. Să revin și să nu mă bucur la fel de mult ca la început că Moldova este pe locul treisprezece în lume după suprafețele plantate cu vie. Am putea avea mai puțin, însă cu condiția că vom insista pe calitate și pe vinuri îmbuteliate. Bunăoară, Australia are practic aceleași suprafețe de vie ca și Moldova, însă exportă de șase ori mai mult vin.

Constantin OLTEANU

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații **Comisiei Naționale a Pieței Financiare**, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

O delegație a FMI va sosi în Moldova la începutul anului 2020 pentru a discuta programul de cooperare

O delegație a Fondului Monetar Internațional (FMI) va sosi în Moldova la începutul anului viitor pentru a prelungi programul de cooperare care expiră în martie 2020. Despre aceasta s-a discutat luni, la întreprinderea prim-ministrului Ion Chicu cu șeful misiunii FMI pentru Moldova, Ruben Atoyan.

Surse din cadrul guvernului au comunicat agenției INFOTAG că oficialii au făcut un schimb constructiv de opinii referitor la starea economiei naționale în prezent, planurile de atragere a investițiilor în țara noastră, dar și perspectivele de creștere a PIB-ului.

Premierul a apreciat importanța suportului FMI pentru Moldova și a exprimat deschiderea în scopul identificării unor noi modalități de a extinde cooperarea între guvernul Republicii Moldova și FMI, prin intermediul unor noi programe, acțiuni, dar și proiecte de asistență tehnică.

Ruben Atoyan a spus că FMI este gata să susțină Republica Moldova în continuare în procesul de implementare a reformelor, odată ce guvernul își asumă aceste angajamente, precizând că ar fi benefice progresele executivului în implementarea reformelor în sectorul financiar și fiscal, dar și în investigarea fraudei bancare.

Premierul afirmă că guvernul va aproba miercuri principalele bugete ale anului 2020

Bugetul de stat, precum și bugetele de asigurări sociale și de sănătate vor fi aprobate la următoarea ședință a guvernului, care este programată pentru miercuri. Potrivit agenției INFOTAG, premierul Ion Chicu a declarat acest lucru luni, în cadrul unei conferințe de presă după întreprinderea cu președintele țării și președintele parlamentului.

Potrivit lui, la ședință vor fi aprobate nu numai bugetele, ci și politica bugetar-fiscală, proiectele sociale anunțate anterior, precum și copreședinții comisiilor interguvernamentale ale Moldovei cu România și Ucraina.

"Astăzi am discutat despre necesitatea organizării activității în comisiile parlamentare. Miercuri vom adopta proiectele bugetelor, de aceea i-am rugat pe colegii noștri din parlament să examineze aceste legi rapid, dar cu atenție, pentru ca bugetele să fie adoptate până la 20 decembrie. Nu ne putem permite să intrăm în noul an fără buget", a spus Chicu.

El a menționat, de asemenea, că reforma justiției este o prioritate, de aceea Comisia de la Veneția i-a fost trimis conceptul de reformă modificat, care prevede revizuirea urgentă a tuturor procurorilor și judecătorilor, în conformitate cu normele și recomandările constituționale.

"Ministrul Justiției, Fadei Nagacevschi, a plecat la Strasbourg pentru a discuta cu reprezentanții Comisiei și cu președintele său, Gianni Buquicchio, următorii pași pentru a evita situația când vom trimite Comisiei un document nepregătit, care primește avizul negativ, și astfel amânăm reforma cu încă șase luni", a spus premierul.

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpres: 67770.

Poșta Moldovei: PM21700

EDITOR:

Instituția Publică Ediția Periodică

CAPITAL MARKET

Nr. de înregistrare:

1003600114204, 27 octombrie 2003

FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ

A PIEȚEI FINANCIARE

REDACTOR-ȘEF:

Ghenadie TUDOREANU

Tel.: /373 22/ 229-445

REDACTOR:

Lilia ALCAZĂ

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor

anuale: ziarulcm@gmail.com

TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115

(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI00022249111050MDL

BC "Victoriabank", S.A., fil.11, Chișinău,

BIC VICBMD2X883

În ziar au fost utilizate știrile agenției

«Moldpres» și «InfoMarket»

Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.

Orice articol publicat în "Capital Market" reflectă punctul

de vedere al semnatarului, care nu neapărat coincide

cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se

permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia "Edit Tipar Grup" SRL

Deficitul de cont curent împotmolește economia Republicii Moldova

După semnarea Acordului de Asocierie în anul 2014, exporturile Republicii Moldova au cunoscut un avans considerabil, dar și o reorientare spre vest. Or, în prezent, livrările de mărfuri și produse s-au redus. Exporturile, care acum ceva timp erau motorul economiei moldovenești acum și-au redus turările. Iar deficitul de cont curent se adâncește tot mai mult ca urmare a majorării importurilor pe fondul consumului accentuat al populației.

“Se observă o tendință descendentă în ceea ce privește ponderea exporturilor pe direcția Est, Vest. Astfel, în UE ponderea a scăzut de la 69% la 65% și cu 5% în Est. Totodată, observăm că Turcia devine al 5-lea partener comercial, după România, Italia, Germania și Federația Rusă. Pe de altă parte, se atestă evoluții negative pe anumite poziții tarifare care aveau o pondere mare la exporturi. Este vorba de băuturile alcoolice, textile, zahăr și mierea de albine”, explică directorul de programe IDIS Viitorul, Viorel Chivriga.

Potrivit lui, tendința din comerțul exterior poate fi explicată prin reducerea reexporturilor, dar și prin creșterea exporturilor locale. Baza pentru îmbunătățirea comerțului internațional schiopătează. Elanul pe care l-au avut cei de la guvernare, dar și agenții economici e în descreștere. Acordul de Liber Schimb a trecut pe planul secund în agenda guvernanților. De fapt, acum era momentul de a renegocia unele prevederi ale documentului, însă acest lucru a fost omis. În același timp, este inexplicabilă situația pe interior: lipsa dialogului cu investitorii, cu agenții economici care produc și exportă. Instituțiile statului pierd controlul asupra domeniilor cheie care împing exporturile și care facilitează investițiile. Eșecul se datorează faptului că avem și o imagine șifonată a statului când vorbim despre investitori.

COMPETITIVITATEA REDUSĂ SCADE CAPACITATEA EXPORTURILOR

“Principala sursă a dezechilibrului contului curent derivă din creșterea decalajului dintre exporturi și importuri, care în ultima instanță vorbesc despre existența unor curenți de competitivitate a economiei moldovenești și prezintă riscuri pentru stabilitatea macroeconomică pe termen lung. Problema nu ține de nivelul deficitului, ci de faptul că acesta este determinat de importuri de produse

energetice, de consum și de inputuri industriale și nu de utilaje, echipamente și know-how ce ar impulsiona pe termen lung exporturile și ar echilibra contul curent. În plus, în contextul stagnării investițiilor străine și al declinului anticipat al remiterilor, finanțarea deficitului de cont curent va deveni o problemă din ce în ce mai acută, punând presiuni asupra monedei naționale și a datoriei externe. În acest context, creșterea nivelului de competitivitate a economiei naționale trebuie să fie prioritatea fundamentală a Guvernului”, se arată în Raportul de țară al Expert Grup.

Creșterea PIB-ului s-a stabilizat în jurul nivelului de 4%, fără să se producă schimbări structurale semnificative în economia națională. Deși nivelul volatilității s-a redus, această fixare a creșterii indică asupra unor riscuri majore.

Înainte de toate, creșterea PIB-ului este insuficientă pentru a atinge convergența care să ne aducă la nivelul țărilor din Europa Centrală și de Est. Mai mult decât atât, un asemenea ritm îndepărtează cu câteva decenii convergența la PIB per capita din țările ECE. Totodată, o creștere atât de lentă nu permite un salt calitativ spre un nou model de dezvoltare economică. Astfel, paradigma creșterii rămâne aceeași: consumul gospodăriilor casnice constituie peste 80% din PIB și este puternic dependent de remiteri. Pe termen lung, un asemenea model cu greu poate „supraviețui”, iar incapacitatea de a accelera și a diversifica economia sortește populația la un nivel de trai scăzut. Creșterea economică de peste 5% din prima jumătate din 2019, cel mai probabil, va fi temporară, fiind determinată de baza de comparație mică și de efectele reformei fiscale din 2018 care vor dispărea rapid.

REMITERILE, DIN CE ÎN CE MAI VOLATILE

“Remiterile devin din ce în ce mai volatile, incerte, iar pe termen lung tind să scadă, iar principalul factor care a atras puținele investiții până acum – forța de muncă ieftină – este afectat de migrație, de un sistem educațional ineficient și de creșterea mai rapidă a salariilor, decât a productivității. Drept urmare, capacitatea țării de a genera valoare adăugată scade, fapt relevat de încetinirea creșterii economice din ultimii ani, care foarte probabil se va agrava și în perioada următoare. Gravitatea situației este relevată și de reducerea productivității muncii, precum și de quasi stagnarea ratei de ocupare (ambele au rămas cele mai scăzute din Europa) – în special, de creșterea ocupării informale și de reducerea celei formale. Astfel, dacă în următorii ani Republica Mol-

dova nu va identifica surse sustenabile de atragere a investițiilor care să creeze valoare adăugată și exporturi, capacitatea economiei de a genera locuri de muncă și venituri pentru populație și pentru bugetul public se va epuiza definitiv, iar creșterea economică va fi tot mai mică și mai incertă”, precizează economiștii de la Expert Grup în Raportul de țară.

Având în vedere deficitul de investiții, guvernele moldovenești au priorizat în mod tradițional politicile pro-business și au marginalizat alte obiective importante legate de dezvoltarea durabilă. Ca urmare a acestei abordări înguste a politicilor economice, Moldova a rămas la fel în deficit acut de investiții și cu un cadru instituțional slab care ține de protecția mediului, drepturile angajaților și spălarea banilor.

Guvernul nu ar trebui să atragă investiții cu orice preț (de exemplu, prin acordarea cetățeniei către investitori fără filtre adecvate, prin amnistii de capital și fiscale, prin slăbirea cadrului regulator și a instituțiilor de protecție a muncii sau a mediului).

În schimb, Moldova are nevoie de o politică economică echilibrată care să stimuleze prin toate mijloacele posibile (fiscale, de reglementare, financiare) investițiile care să contribuie la dezvoltarea durabilă pe termen lung a țării. Astfel de investiții ar îndeplini concomitent următoarele 5 criterii: (i) generează o valoare adăugată ridicată; (ii) sunt orientate către export; (iii) creează locuri de muncă decente; (iv) pun în aplicare tehnologii ecologice și contribuie la decuplarea activității economice de la utilizarea resurselor naturale; și (v) respectă cele mai înalte standarde de transparență și integritate a proprietarilor investiției. Guvernul ar trebui să activeze toate instrumentele posibile pentru a atrage anume investițiile care îndeplinesc toate criteriile menționate mai sus.

Din cauza procesului activ de îmbătrânire a populației, ponderea gospodăriilor casnice neproductive pentru economia națională (pensionarii) va crește. Pentru a asigura o majorare durabilă și mai accelerată a pensiilor, este imperativă reformarea în continuare a sistemului public de pensii, prin introducerea pilonilor II și III. Diversificarea sistemului de pensii, prin sporirea responsabilității fiecăruia în gestionarea veniturilor viitoare din pensii, va asigura o convergență a valorii medii din pensie cu veniturile medii din salarii. De asemenea, activizarea politicilor de îmbătrânire activă ar diminua coherța de pensionari și ar mări ponderea populației economic active pe piața muncii.

Victor URSU

BERD va continua să investească în proiectele majore menite să crească standardele de viață a cetățenilor Republicii Moldova

Declarația a fost făcută de către președintele Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Suma Chakrabarti, în cadrul unei întrevederi la Londra cu premierul Republicii Moldova, Ion Chicu.

Prim-ministrul a exprimat interesul pentru dezvoltarea continuă a parteneriatului strategic cu BERD. Șeful Executivului a declarat că contează pe sprijinul continuu al BERD, în calitate de unul din principalii parteneri de dezvoltare ai Republicii Moldova, pentru implementarea proiectelor menite să ridice standardele de viață în Republica Moldova, prin implementarea acestora în diverse domenii, precum securitatea energetică, dezvoltarea sectorului privat și a celui bancar, dar și implementarea sistemului electronic de achiziții publice.

De asemenea, premierul a propus inițierea negocierilor privind semnarea unui nou acord de finanțare pentru continuarea Programului în sectorul drumurilor, din anul 2022.

Totodată, Ion Chicu a menționat că Republica Moldova va aprecia suportul pentru asistența tehnică în implementarea procesului de restructurare a întreprinderii „Calea Ferată din Moldova”.

Moldova intenționează să consolideze parteneriatul strategic cu Ucraina în sectorul energetic și cel al transportului, precum și să intensifice cooperarea la frontiera de stat

Declarația a fost făcută de către prim-ministrul Ion Chicu la întâlnirea bilaterală cu omologul său ucrainean, Oleksiy Honcharuk, care a avut loc în marja Forumului Investițional BERD.

În cadrul discuțiilor, Ion Chicu a subliniat deschiderea guvernului privind consolidarea relațiilor de parteneriat cu țara vecină în diverse domenii, precum: securitatea regională, protecția ecologiei bazinului râului Nistru, sectorul energetic și cel al transporturilor.

Vorbind despre intensificarea cooperării la frontiera de stat, premierul a reiterat inițiativa de a deschide încă două puncte de control comun la frontiera moldo-ucraineană pe segmentul transnistrean.

La rândul său, șeful executivului ucrainean a susținut importanța activizării interacțiunii bilaterale reciproc avantajoase, confirmând deschiderea Kievului în promovarea dialogului dinamic pe direcțiile de interes comun. În context, a fost remarcată importanța lucrărilor în cadrul comisiei inter-guvernamentale moldo-ucrainene în domeniul colaborării economice și comerciale.

InfoMarket

Acțiunile Moldova Agroindbank au fost vândute la un nou preț record de 3100 lei per acțiune cu valoarea nominală de 300 lei

Acțiunile celei mai mari bănci din țară, Moldova Agroindbank (MAIB), au fost vândute vineri la un nou preț record de 3100 lei per acțiune, cu valoarea nominală de 300 lei. Surse din cadrul Bursei de Valori au comunicat agenției INFOTAG că la acest preț au fost vândute 172 de acțiuni, ceea ce constituie 0,02% din capitalul băncii.

Solicitați de corespondentul agenției INFOTAG, participanții profesioniști ai pieței de capital atrag atenția la faptul că atractivitatea acțiunilor MAIB a crescut constant pe tot parcursul anului 2019.

“Se părea că recordul recent de 2905 lei per acțiune nu va fi depășit în acest an, dar situația a arătat că, imediat ce pe piață apar acțiunile acestui emitent, ele își găsesc rapid cumpărătorul, chiar dacă prețul acestora este tot mai mare”, susțin ei.

Președintele Comitetului de conducere al MAIB, Serghei Cebotari, afirmă că cotația de preț a acțiunilor băncii sale ține de rezultatele financiare obținute în ultimii ani.

“Pot spune deja cu mare încredere că planul de afaceri pe care acționarii l-au aprobat pentru bancă în 2019 va fi supraîndeplinit. Profitul băncii pentru anul curent va depăși semnificativ rezultatul anului 2018, când valoarea acestuia a depășit 530 de milioane de lei”, a menționat el.

Unul dintre cei mai mari acționari ai Moldova Agroindbank a comunicat reporterului agenției că, dacă țara va reuși să evite criza și economia se va dezvolta, valoarea acțiunilor băncii va ajunge la 4000 de lei.

“Capitalizarea și potențialul MAIB îi permit să se dezvolte constant și să se perfecționeze mereu pentru a satisface toate cerințele clienților băncii, al căror număr s-a apropiat de un milion”, a spus acționarul.

După cum a informat anterior INFOTAG, valoarea contabilă a acțiunilor a depășit 4 mii de lei. În ultimii ani, MAIB a plătit în mod regulat dividende acționarilor săi. De exemplu, în urma rezultatelor obținute în anul 2018, banca a plătit 200 de lei per acțiune. Banca are puțin mai mult de 3 mii de acționari. Pachetul consolidat de acțiuni, de peste 40%, este deținut de un consorțiu de investitori străini: Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și două fonduri de investiții din SUA și Lituania.

INFOTAG

Statistica tranzacțiilor înregistrate pe piața reglementată în perioada 18.11.2019 - 22.11.2019

Data tranzacției	Codul ISIN	Denumirea emitentului	Valori mobiliare	Prețul	Volumul	Valoarea nominală	Emisia	% din emisie	Tipul tranzacției
18.11.2019	MD14SUCC1005	SA "SUCCES-COM"	4138	39,73	164 402,74	10	39316	10,52	Oferta publica pe piata secundara
18.11.2019	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	5	260,66	1 303,30	100	1315442	0,00	Cumparare vinzare
18.11.2019	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	200	260,66	52 132,00	100	1315442	0,02	Cumparare vinzare
19.11.2019	MD14ASDI1002	"ASITO DIRECT" SA	48192	1,87	90 119,04	10	4651534	1,04	Pachet Unic (Licitare cu strigare)
20.11.2019	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	10	260,66	2 606,60	100	1315442	0,00	Cumparare vinzare
20.11.2019	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	990	260,66	258 053,40	100	1315442	0,08	Cumparare vinzare
20.11.2019	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	3836	260,66	999 891,76	100	1315442	0,29	Cumparare vinzare
21.11.2019	MD14VCTB1004	BC "VICTORIABANK" S.A.	200	78,21	15 642,00	10	25000091	0,00	Cumparare vinzare
22.11.2019	MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	172	3 100,00	533 200,00	200	1037634	0,02	Cumparare vinzare
22.11.2019	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	10	260,66	2 606,60	100	1315442	0,00	Cumparare vinzare
22.11.2019	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	10500	260,66	2 736 930,00	100	1315442	0,80	Cumparare vinzare
22.11.2019	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	30	260,66	7 819,80	100	1315442	0,00	Cumparare vinzare
22.11.2019	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	7	260,66	1 824,62	100	1315442	0,00	Cumparare vinzare

Statistica tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate sau MTF pentru data de 18.11.2019 - 22.11.2019

Tipul tranzacției: Vânzare-Cumpărare							
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Pondere VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	MOLDOVA-TUR	MD14MTUR1005	10	2	780	7800,00	0,60
2	BUNĂSTARE	MD14STAR1003	10	1	170	1700,00	0,89
3	Efes Vitanta Moldova	MD14VEST1003	25	1	13	325,00	0,00
4	CARMEZ	MD14RMEZ1007	10	4	6502	65020,00	0,30
5	MOLDOVA-TUR	MD14MTUR1005	10	8	3335,00	33350	0,26
6	HÎRJAUCA-VIN	MD14HVIN1008	10	1	21511	21511,00	8,88
7	MANVIN SA	MD14ANVII005	10	4	3335	6 670,00	0,55
8	MOLDOVA-TUR	MD14MTUR1005	10	4	2756	27560,00	0,21
9	SA ASITO DIRECT	MD14ASDI1002	10,00	2	10157	30471,00	0,08
10	BUCURIA SA	MD14BUCU1002	10	2	440	11000,00	0,03
11	EDILITATE FDD SA	MD14EDIL1005	10	5	669	6690,00	0,13
12	MOLDOVA-TUR	MD14MTUR1005	10	3	1146	11460,00	0,09
Tipul tranzacției: Moștenire							
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Pondere VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	INTRA GROUP SA	MD14INGR1005	1	3	1024	1 024,00	0,00
2	MOLDAGROCONSTRUCȚIA SA	MD14MOLC1008	100	2	9,00	900,00	0,01
3	AGAT SA	MD14AGAT1006	10	1	42	420,00	0,00
4	FIN CAIS-F SA	MD14CAIS1003	1	1	592	592,00	0,00
Tipul tranzacției: Donație între persoanele care sînt soți, rude sau afini pînă la gradul II inclusiv :							
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Pondere VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	Efes Vitanta Moldova	MD14VEST1003	25	1	306	7650,00	0,02
2	FIN CAIS-F SA	MD14CAIS1003	1	1	1264	1264,00	0,01
Tipul tranzacției: Vânzare-cumpărare conform prevederilor art.II alin.(3)din Legea nr.163-XVI din 13.07.2007 pentru modificarea și completarea Legii privind societățile pe acțiuni:							
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Pondere VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	SA PROMETEU-NORD	MD14PRNO1006	5	1	436	2180,00	0,56
Tipul tranzacției: Donație între persoanele care cunt rude sau afini de gradul III ori mai mare sau între persoane care nu sunt rude							
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Pondere VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	U.B.C.	MD14UBCI1008	10	1	320	3200,00	0,39
2	SA PEȘTE	MD14PESI1004	1	1	19972	19972,00	1,69

PREȘEDINTA PARLAMENTULUI A EXPRIMAT INTERESUL MOLDOVEI PENTRU CONTINUAREA ȘI EXTINDEREA PROGRAMULUI DE COLABORARE CU FMI

Moldova este interesată de continuarea și extinderea programului de colaborare cu Fondul Monetar Internațional (FMI). Potrivit agenției INFOTAG cu referire la serviciul de presă al Parlamentului, despre aceasta a declarat speakerul Zinaida Greceanii la întrevvedere cu șeful Misiunii FMI pentru Republica Moldova, Ruben Atoyán.

Potrivit comunicatului, părțile au discutat cooperarea dintre Moldova și FMI în contextul investiției noului guvern. În acest sens, Greceanii a reiterat deschiderea autorităților pentru continuarea dezvoltării bunelor relații cu partenerii externi ai țării, precum și determinarea de a respecta obligațiile asumate în cadrul acordurilor externe.

Ea a menționat că Republica Moldova este interesată de investiții pentru dezvoltare sustenabilă, care să folosească plenar cetățenilor Republicii Moldova, iar autoritățile întreprind măsuri pentru asigurarea unui cadru de reglementare stabil pentru investitorii străini.

Șeful misiunii FMI a salutat această abordare, menționând că respectarea angajamentelor față de FMI este un semnal bun pentru toți partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova. El a specificat că la această etapă FMI este axat pe finalizarea reușită a programului existent pentru Moldova și este disponibil să discute un nou program bilateral.

Președintele Igor Dodon, la fel, a exprimat interesul pentru continuarea cooperării. În același timp, premierul Ion Chicu nu a exclus că "în relațiile Moldovei cu FMI s-ar putea produce o pauză, dacă FMI nu va da dovadă de suficientă flexibilitate".

TRANSFERURILE BĂNEȘTI ÎN MOLDOVA S-AU REDUS CU 5%

La 1 noiembrie, volumul transferurilor bănești nete din străinătate în Moldova prin intermediul băncilor în favoarea persoanelor fizice a constituit \$1,013 mld., fiind cu 5% mai puțin comparativ cu perioada similară a anului 2018.

Potrivit agenției INFOTAG cu referire la datele Băncii Naționale a Moldovei, în luna octombrie în republică au fost transferați \$110,44 mil. sau cu 0,6% mai puțin decât în anul trecut. În structura valutară au predominat transferurile în euro – 56,1% (+7,2 p. p.), urmate de transferurile în dolari americani – 40,2% (-4,1 p. p.) și transferurile în ruble rusești – 3,7% (-3,1 p. p.).

Conform provenienței geografice, 50% din transferuri au fost expediate din țările Uniunii Europene, 21,2% – din țările CSI, iar 28,8% – din alte țări. În distribuția pe state a provenienței transferurilor în favoarea persoanelor fizice, Rusia continuă să fie partenerul principal al Republicii Moldova (\$22,26 mil.), deținând o pondere de 20,2% (-5 p. p.) din total. În continuare urmează transferurile din Israel – \$18,82 mil., Italia – \$13,32 mil., Germania – \$10,06 mil., Marea Britanie – \$9,18 mil., SUA – \$7,44 mil., Franța – \$6,78 mil.

BNM menționează că transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin intermediul băncilor nu constau doar din remiterile cetățenilor Republicii Moldova care lucrează peste hotare, ci includ și astfel de transferuri unilaterale precum pensii, indemnizații, moșteniri, cadouri, donații și altele.

INFOTAG precizează: În anul 2018, volumul transferurilor bănești nete din străinătate în Moldova prin intermediul băncilor în favoarea persoanelor fizice a constituit aproape \$1,266 mld., fiind cu 5,6% mai puțin decât în anul precedent.

Maximul istoric al transferurilor bănești a fost înregistrat în anul 2008, când cetățenii RM au transferat în țară \$1,66 mld.

COMPETITIVITATEA VINURILOR MOLDOVENEȘTI ÎN CHINA ESTE AFECTATĂ DE LIPSA UNUI ACORD DE LIBER SCHIMB – OPINIA VINIFICATORILOR

Competitivitatea vinurilor moldovenești în China este afectată negativ de lipsa unui acord de liber schimb cu Republica Populară Chineză (RPC). Aceasta este opinia mai multor vinificatori care exportă vinuri pe marea piață chineză.

Solicitații de corespondentul agenției INFOTAG, managerii companiilor vinicole moldovenești și specialiștii spun că lipsa unui acord de liber schimb între Moldova și China creează o situație în care vinurile moldovenești în China se află într-o poziție mai puțin favorabilă decât produsele vinicole similare din alte țări care au semnat astfel de acorduri cu RPC.

"În prezent, toate impozitele la importul de vin moldovenesc în China constituie 48% – TVA, taxe, accize", a spus interlocutorul agenției, subliniind că pentru industria vitivinicolă este importantă încheierea unui acord de liber schimb între Republica Moldova și RPC.

Datele privind exportul de vinuri moldovenești în China în ianuarie-septembrie 2019 indică faptul că volumul livrărilor a crescut cu peste 47%. Având în vedere exporturile de vinuri în trimestrul IV, în condițiile în care tendința de creștere se menține, atunci creșterea exporturilor în 2019 va depăși volumul anului 2018 cu peste 50%.

INFOTAG precizează: În primele nouă luni ale anului 2019, volumul exporturilor de vinuri moldovenești a atins 3,7 milioane de litri în sumă de aproape 155 mil. lei (\$8,9 mil.). Prețul mediu al unui litru de vin este de 42 de lei (\$2,4). Prețul mediu al unei sticle de vin vândut în China a fost de 31,5 lei (\$1,8).

"GAZPROM" CONDIȚIONEAZĂ IMPLEMENTAREA ÎN MOLDOVA A PACHETULUI ENERGETIC III PRIN REGLEMENTAREA DATORIILOR ȘI ACTIVELORE

Implementarea pachetului energetic III și a Legii cu privire la gazele naturale, adaptată conform directivei europene, trebuie să fie "condiționat de soluționarea datoriilor pentru gazele naturale și reglementarea apartenenței activelor, adică a bunurilor și a patrimoniului SA "Moldovagaz" în ansamblu".

Potrivit agenției INFOTAG cu referire la surse din cadrul "Moldovagaz", despre aceasta a declarat, în ajun, președintele SAP "Gazprom", Alexei Miller, la întrevvedere la Moscova cu delegația moldovenească, la care au fost discutate un șir de subiecte importante, inclusiv alimentarea cu gaze naturale a consumatorilor din Republica Moldova.

Alexei Miller s-a arătat mulțumit că, în prezent, SA "Moldovagaz" "achită consumul curent de gaze naturale pentru malul drept în măsură deplină". Totodată, a fost abordat subiectul reglementării achitării datoriilor istorice, dintre care \$443 mil. constituie datoriile ale malului drept, iar \$6,2 mld. – ale malului stâng al țării.

Părțile au analizat în complex fiecare din rutele de asigurare cu gaze naturale care vor fi funcționale de la 1 ianuarie 2020, inclusiv reversul prin coridorul transbalcanic prin Turkish stream.

Potrivit președintelui SA "Moldovagaz", Vadim Ceban, săptămâna trecută el s-a deplasat personal la stațiile Isaccea și Orlovka, unde s-a întâlnit cu partenerii săi din România și Ucraina. Partea română și partea ucraineană "au confirmat oficial despre finalizarea tuturor lucrărilor și că sunt gata pentru revers".

El a dat asigurări că SA "Moldovagaz" este pregătită să recepționeze minimum de circa 12,4 mil. de metri cubi de gaze naturale pe zi, după ultimele activități pe care le-a desfășurat în comun cu operatorii de transport gaze din Bulgaria, România, Ucraina și Republica Moldova.

Vadim Ceban a menționat că proiectul acordului de prelungire a contractului cu SAP "Gazprom" pentru asigurarea furnizării fiabile de gaze naturale se discută de părți și pentru aceasta săptămâna viitoare va avea o deplasare de serviciu la sediul SAP "Gazprom" din Sankt Petersburg.

"Celelalte documente, la fel, sunt la final de concretizare și discuții. E vorba de contractele de interconexiune (Interconnection Agreement) pentru fiecare din punctele Alexeevca, Grebeniki, Căușeni pentru operatorul ucrainean și acordul tehnic pentru balanța comună la stațiile Căușeni și Orlovka, între operatorii Ucrainei și ai Republicii Moldova", a spus el.

În finalul discuției, părțile au convenit să fie realizate un set de măsuri care să asigure furnizarea continuă a gazelor consumatorilor din Republica Moldova. Ei au dat asigurări că în cel mai scurt timp va avea loc semnarea acordului care va prelungi termenul contractelor de furnizare a gazelor naturale către Republica Moldova și de tranzit al gazelor naturale prin teritoriul RM în direcția țărilor din regiunea Balcanilor, începând cu 1 ianuarie 2020.

Compania de Asigurări „GALAS” S.A.

În fapt, la data de 15.11.2019 a avut loc ședința Adunării Generale Extraordinare a acționarilor a Companiei de Asigurări „GALAS” S.A., cvorum 100%, context în care, solicităm să publicați următorul extras din procesul-verbal al adunării: „Compania de Asigurări „GALAS” S.A. anunță că la data de 15.11.2019 a avut loc Adunarea Generală Extraordinară a Societății „GALAS”, care prin decizia Acționarului unic:

A HOTĂRĂT:

1. Aprobarea Societății de Audit PrimAudit Company” SRL, IDNO: 1010600044259, Licență eliberată de Camera de Licențiere de Stat a Republicii Moldova, seria A MMII nr. 054419, cu sediul în mun. Chișinău, str. București, 9/1, ap. 27 mun. Chișinău, Republica Moldova, în vederea efectuării controlului de audit extern pentru anul 2019 și cuantumului retribuției.
2. Aprobarea candidaturii dl-ului Dolghi Vladimir, a. n. 26.06.1985, IDNP 2001003332787, B/I A88095863, Director "FlagMAN-D Actuariat" SRL în calitate de actuar al Societății, cu condiția avizării de către CNPF.
3. Aprobarea candidaturilor pentru suplینirea Comisiei de Cenzori după cum urmează: Cebotari Valentina, IDNP: 0991308480189, Bîzov Ala IDNP: 0990203427475 precum și cuantumului retribuțiilor pentru fiecare membru.
4. A aproba candidatura dnei Paladii Marianna juriconsult al C.A. „GALAS” S.A. în vederea reprezentării în fața Comisiei Naționale a Pieței Financiare a R.M., Agenția Servicii Publice și altor organe competente ale R.M. cu dreptul de a semna în numele acționarilor.
5. Semnăturile Președintelui și Secretarului adunării la procesul verbal să fie autentificate de către notar.

C.I.E. "Moldexpo" S.A.

Anunț cu privire la desfășurarea concursului pentru selectarea prestatorului de servicii de elaborare a designului materialelor publicitare și informative, precum și web-design (landing page), aferente expozițiilor C.I.E. Moldexpo S.A.

Centrul Internațional de Expoziții Moldexpo S.A. anunță despre desfășurarea concursului pentru selectarea prestatorului de servicii de elaborare a designului materialelor publicitare și informative, precum și landing page, aferente expozițiilor C.I.E. Moldexpo S.A. Invităm să participe la Concursul agenției de reclamă și marketing și studiourile de design. Ofertele vor fi prezentate până pe data de 5.12.2019, ora 10.00, pe adresa mun. Chișinău, str. Ghiocilor 1, C.I.E. Moldexpo S.A., Oficiul departamentului expozițiilor, et. 2, cab. nr. 1.

Telefon informații: +373 22 810-454, +373 68077797; e-mail: marketing@moldexpo.md; persoana de contact: Nadejda Rațeeva.

Deschiderea ofertelor va avea loc în prezența ofertanților, pe 5.12.2019, ora 10.30, la sediul C.I.E. Moldexpo S.A., pavilionul central, etajul 2, sala de conferințe.

SA "CEREALE DIN SOLDANASTI"

informează acționarii ca la data de 25.11.2019, a avut loc Adunarea Generală Extraordinară a Acționarilor pe adresa: str. Ion Pelivan 18 of. 26, mun. Chișinău. Adunarea generală extraordinară a acționarilor SA "CEREALE DIN SOLDANASTI" a avut loc cu prezenta acționarilor ce dețin 90843 acțiuni ordinare nominative sau 98.12% din acțiunile cu drept de vot mise de societate din totalul de 92583 acțiuni ordinare nominative. Adunarea generală extraordinară a acționarilor SA "CEREALE DIN SOLDANASTI"

A LUAT URMATOARELE HOTARIRI:

1. S-a ales Consiliul Societății în următoarea componență: Macari Demian, Tataru Mihail, Lungu Pavel, Craciun Dorel, Leasuc Anatolii.
2. S-a ales Comisia de Cenzori a Societății în următoarea componență: Gutu Vasile, Chirtoaca Ion, Garbur Nelea.

„PLAI-FRUCT” S.A.

Aviz privind inițierea ofertei de preluare benevolă a acțiunilor emise de „PLAI-FRUCT” S.A.

Ofertantul multiplu în componență: Bumbu Ruslan (or. Strășeni, str. Cartier Locativ 2, nr. 3, ap. 5), Bumbu Dumitru (mun. Chișinău, str. Alba-Lulia 83/2, ap. 33), Bumbu Maria (mun. Chișinău, str. Alba-Lulia 83/2, ap. 33), Bumbu Valentina (mun. Chișinău, str. Hristo Botev, 7/3, ap. 12) și "VIN SELECT" SRL (MD-3701, or. Strășeni, str. Orhei 2) anunță intenția de a efectua oferta de preluare benevolă.

Ofertantul multiplu deține 240 618 acțiuni ordinare nominative de clasă I, cod ISIN MD14PLAF1008, cu valoarea nominală de 6,00 lei fiecare, emise de „PLAI-FRUCT” S.A., reprezentând 91,34% din capitalul social al emitentului. Ofertantul confirmă absența persoanelor care acționează în mod concertat cu ofertantul sau emitentul în ceea ce privește oferta.

Emitentul: Societatea pe Acțiuni „PLAI-FRUCT” (MD-3701, str. Orhei, 2, or. Strășeni, IDNO 1002601002354).

Obiectul ofertei de preluare: 22 817 acțiuni ale emitentului (ISIN MD14PLAF1008).

Prețul propus: 6,00 lei per acțiune. Oferta este valabilă pentru o perioadă de 15 zile calendaristice și este cuprinsă între 27.11.2019 și 11.12.2019.

Intermediarul care va deservi oferta: Societatea de investiții CB „PROAJIOC” S.A. (IDNO 1002600048696, MD-2062, bd. Dacia, 53/4, of. 5, mun. Chișinău), deținătoarea licența de categoria „B”, seria CNPF nr. 000809 eliberată la data de 11.02.2015 pe termen nelimitat. Administrator: Varfolomeeva Natalia. Telefoane de contact: 022 923429, 022 567 646; pagina web: www.proajioc.md, e-mail: proajioc@mail.ru, proajioc@gmail.com.

Propunerile de vânzare pot fi depuse la adresa intermediarului, în zilele lucrătoare, între orele 9:00 – 12:00 și 14:00 – 17:00.

Prospectul ofertei de preluare a fost aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 55/2 din 18.11.2019. Doritorii pot lua cunoștință cu prospectul, la sediul intermediarului și al emitentului, până la expirarea perioadei de derulare a ofertei.

Intermediar: CB „PROAJIOC” S.A.

“Compania Fiduciară a Feroviarilor” SA

vă informează despre desfășurarea licitației cu strigare organizate pe o piață reglementată și/sau în cadrul unui MTF.

Comisia de lichidare a administratorului fiduciar “Compania Fiduciară a Feroviarilor” SA în proces de lichidare a genului de activitate, comunică că, în conformitate cu Hotărârea comisiei de lichidare din 07.11.2019 privind aprobarea actului de reevaluare a activelor clienților aflate în administrare fiduciară a companiei și Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) nr. 55/6 din 18.11.2019 cu privire la unele companii fiduciare, în perioada 13.01.2020 – 17.01.2020, la Bursa de Valori a Moldovei vor fi expuse spre vânzare pachetele de acțiuni aflate în administrare fiduciară a companiei.

Informația detaliată privind lista societăților pe acțiuni expuse spre vânzare, numărul de acțiuni, % deținut, prețul de vânzare a 1 acțiuni, precum și altă informație relevantă în acest sens poate fi vizualizată pe pagina web oficială a CNPF la adresa: <https://www.cnpf.md/ro/decisions> (Hotărârea CNPF nr. 55/6 din 18.11.2019).

Mențiune: Pachetele de acțiuni respective vor fi realizate ca pachete unice

Dreptul de procurare a acțiunilor îl posedă:

1. Cetățenii Republicii Moldova și asociațiile lor;
2. Persoanele juridice din Republica Moldova;
3. Persoanele fizice și juridice străine, apatrizi.

Doritorii de a procura pachetele de acțiuni respective, urmează să încheie contract privind prestarea serviciilor și activităților de investiții cu o societate de investiții licențiată de Comisia Națională a Pieței Financiare.

Pentru informații vă puteți adresa:

“Compania Fiduciară a Feroviarilor” SA, la adresa: mun. Chișinău, str. Sarmizegetuza 12, tel: tel: 068540069;

Bursa de Valori a Moldovei, la adresa: mun. Chișinău, str. Maria Cibotari 16, tel: (022) 27-75-92;

Societatea de investiții care reprezintă interesele administratorului fiduciar

“Compania Fiduciară a Feroviarilor” SA conform contractului de intermediere:

SA “VALINVEST”, la adresa: mun. Chișinău, str. Ghenadie Iablocichin, 5/1, tel: 22-13-55, 079778164.

Societatea pe Acțiuni “INMACOMETAL”

mun. Chișinău, str. Uzinelor 12/3

Vă anunță că la data 14 noiembrie 2019 a avut loc adunarea generală extraordinară a acționarilor societății.

ADUNAREA A APROBAT URMĂTOARELE DECIZII:

1. A prelungi cu 36 luni a termenului ipotecii constituite asupra bunului imobil – construcții cu terenul aferent, situat în mun. Chișinău, str. Uzinelor 12/3, cu numărul cadastral: 0100302.158; 0100302.158.01; 0100302.158.02; 0100302.158.03, constituită în favoarea B.C. „Mobiasbanca- OTP Group” S.A., pentru asigurarea creditelor contractate de către societatea „ATAI”, IDNO-1003600016331, conform contractului de credit nr. LG75089657100 din 02.07.2014 cu anexele și acordurile adiționale la el;
2. A aproba valoarea de piață a bunului imobil în sumă de 21 043 600 MDL;
3. A desemna și împuternici pe d-ul Roșca Simion în calitate de reprezentant al S.A. „Inmacometal” cu dreptul de a semna acordul adițional la contractul de ipotecă sau oricare alt document solicitat de către Bancă.

CF “Econ – Renaștere” SA

vă informează despre desfășurarea licitației cu strigare organizate pe o piață reglementată și/sau în cadrul unui MTF.

Comisia de lichidare a CF “Econ – Renaștere” SA în proces de lichidare a genului de activitate, comunică că, în conformitate cu Hotărârea comisiei de lichidare din 07.11.2019 privind aprobarea actului de reevaluare a activelor clienților aflate în administrare fiduciară a companiei și Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) nr. 55/6 din 18.11.2019 cu privire la unele companii fiduciare, în perioada 13.01.2020 – 17.01.2020, la Bursa de Valori a Moldovei vor fi expuse spre vânzare pachetele de acțiuni aflate în administrare fiduciară a companiei.

Informația detaliată privind lista societăților pe acțiuni expuse spre vânzare, numărul de acțiuni, % deținut, prețul de vânzare a 1 acțiuni, precum și altă informație relevantă în acest sens poate fi vizualizată pe pagina web oficială a CNPF la adresa: <https://www.cnpf.md/ro/decisions> (Hotărârea CNPF nr. 55/6 din 18.11.2019).

Mențiune: Pachetele de acțiuni respective vor fi realizate ca pachete unice

Dreptul de procurare a acțiunilor îl posedă:

1. Cetățenii Republicii Moldova și asociațiile lor;
2. Persoanele juridice din Republica Moldova;
3. Persoanele fizice și juridice străine, apatrizi.

Doritorii de a procura pachetele de acțiuni respective, urmează să încheie contract privind prestarea serviciilor și activităților de investiții cu o societate de investiții licențiată de Comisia Națională a Pieței Financiare.

Pentru informații vă puteți adresa:

CF “Econ-Renaștere” SA, la adresa: mun. Chișinău, str. Sarmizegetuza 26, tel: (022) 63-92-69, tel: 068540069;

Bursa de Valori a Moldovei, la adresa: mun. Chișinău, str. Maria Cibotari 16, tel: (022) 27-75-92.

Societatea de investiții care reprezintă interesele CF “Econ-Renaștere” SA conform contractului de intermediere:

SA “VALINVEST”, la adresa: mun. Chișinău, str. Ghenadie Iablocichin, 5/1, tel: 22-13-55, 079-77-81-64.

CF “BV Fiduciar-Invest” SA

vă informează despre desfășurarea licitației cu strigare organizate pe o piață reglementată și/sau în cadrul unui MTF.

Comisia de lichidare a CF “BV Fiduciar-Invest” SA în proces de lichidare a genului de activitate, comunică că în conformitate cu Hotărârea comisiei de lichidare din 07.11.2019 privind aprobarea actului de reevaluare a activelor clienților aflate în administrare fiduciară a companiei și Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) nr. 55/6 din 18.11.2019 cu privire la unele companii fiduciare, în perioada 13.01.2020 – 17.01.2020, la Bursa de Valori a Moldovei vor fi expuse spre vânzare pachetele de acțiuni aflate în administrare fiduciară a companiei.

Informația detaliată privind lista societăților pe acțiuni expuse spre vânzare, numărul de acțiuni, % deținut, prețul de vânzare a 1 acțiuni, precum și altă informație relevantă în acest sens poate fi vizualizată pe pagina web oficială a CNPF la adresa: <https://www.cnpf.md/ro/decisions> (Hotărârea CNPF nr. 55/6 din 18.11.2019).

Mențiune: Pachetele de acțiuni respective vor fi realizate ca pachete unice

Dreptul de procurare a acțiunilor îl posedă:

1. Cetățenii Republicii Moldova și asociațiile lor;
2. Persoanele juridice din Republica Moldova;
3. Persoanele fizice și juridice străine, apatrizi.

Doritorii de a procura pachetele de acțiuni respective, urmează să încheie contract privind prestarea serviciilor și activităților de investiții cu o societate de investiții licențiată de Comisia Națională a Pieței Financiare.

Pentru informații vă puteți adresa:

CF “BV Fiduciar-Invest” SA, la adresa: mun. Chișinău, str. Sarmizegetuza 26, tel: (022) 63-92-74, tel: 068-54-00-69;

Bursa de Valori a Moldovei, la adresa: mun. Chișinău, str. Maria Cibotari 16, tel: (022) 27-75-92.

Societatea de investiții care reprezintă interesele CF “BV Fiduciar-Invest” SA conform contractului de intermediere:

SA “VALINVEST”, la adresa: mun. Chișinău, str. Ghenadie Iablocichin, 5/1, tel: 22-13-55, 079-77-81-64.

Spre atenția acționarilor “TRACOM” SA

Managementul “TRACOM” SA Vă anunță că Consiliul Societății a luat decizia despre convocarea Adunării Generale Extraordinare a acționarilor, care va avea loc pe data de 27 decembrie 2019, orele 10.00 pe adresa: mun. Chișinău, str. Columna, 170, în incinta “TRACOM” SA, cu prezența acționarilor. Începutul înregistrării la orele 09.00. Sfârșitul înregistrării la orele 9.45.

ORDINEA DE ZI:

1. Cu privire la încetarea înainte de termen a împuternicirilor membrilor Consiliului Societății și Comisiei de Cenzori
2. Cu privire la stabilirea cuantumului retribuției muncii membrilor Consiliului Societății, Comisiei de Cenzori și reprezentantului statului
3. Cu privire la alegerea membrilor Consiliului Societății și Comisiei de Cenzori

Lista acționarilor, cu drept de vot la Adunarea Generală extraordinară a acționarilor “TRACOM” SA este întocmită la data de 25 noiembrie 2019.

Cu materialele ce țin de ordinea de zi a Adunării Generale Extraordinare se poate lua cunoștință pe adresa: mun. Chișinău, str. Columna, 170, de la 17 decembrie 2019, orele 9.00 – 16.00, întrerupere de la 12.00 până la 13.00.

Pentru participare la Adunarea Generală Extraordinară, acționarii se vor prezenta cu buletine de identitate, sau alte documente de confirmare a identității, iar reprezentanții lor sau custozii acțiunilor – cu mandate de participare, perfectate în ordinea stabilită.

Telefoane de contact: 022 301801; 022 301815»

Consiliul “TRACOM” SA

C.I.E. “Moldexpo” S.A.

Anunț cu privire la desfășurarea concursului de selectare a tipografiei care va tipări materialele publicitare și informaționale pentru C.I. E. Moldexpo S.A.

Centrul Internațional de Expoziții Moldexpo S.A. anunță despre desfășurarea concursului de selectare a tipografiei care va tipări materialele publicitare și informaționale pentru C.I. E. Moldexpo S.A.. Ofertele vor fi prezentate până pe data de 5.12.2019, ora 10.00, pe adresa mun. Chișinău, str. Ghiocilor 1, C.I. E. Moldexpo S.A., Oficiul departamentului expoziții, et. 2, cab. nr. 1.

Telefon informații: +373 22 810-454, +373 68077797; e-mail: marketing@moldexpo.md; persoana de contact: Nadejda Rațeeva.

Deschiderea ofertelor va avea loc în prezența ofertanților, la 5.12.2019, ora 11.30, la sediul C.I. E. Moldexpo S.A., pavilionul central, etajul 2, sala de conferințe.

C.I.E. “Moldexpo” S.A.

Anunț cu privire la desfășurarea concursului de selectare a companiei care va elabora spoturi publicitare pentru expozițiile organizate de C.I.E. Moldexpo S.A.

Centrul Internațional de Expoziții Moldexpo S.A. anunță despre desfășurarea concursului de selectare a companiei-executoare care va elabora spoturi publicitare pentru expozițiile organizate de C.I.E. Moldexpo S.A., conform cerințelor înaintate de beneficiar.

La concurs sunt invitate agențiile de publicitate și marketing.

Ofertele vor fi prezentate până pe data de 05.12.2019, ora 10.00, pe adresa mun. Chișinău, str. Ghiocilor 1, C.I.E. Moldexpo S.A., Oficiul departamentului expoziții, et. 2, cab. nr. 1.

Telefon informații: +373 22 810-454, +373 68077797; e-mail: marketing@moldexpo.md; persoana de contact: Nadejda Rațeeva.

Deschiderea ofertelor va avea loc în prezența ofertanților, la 05.12.2019, ora 11.00, la sediul C.I.E. Moldexpo S.A., pavilionul central, etajul 2, sala de conferințe.

SA „AGROMONTAJ-STRĂȘENI”, IDNO 1003600098850

Anunț că la adunarea generală extraordinară a acționarilor care a fost petrecută pe adresa or. Strășeni, str. A. Mateevici 18, pe data de 21.11.2019 orele 11-00, fiind înregistrat un cvorum de 87,88% din numărul total cu drept de vot,

AU FOST APROBATE UNANIM URMĂTOARELE DECIZII:

1. De a aproba bilanțul de lichidare al societății.
2. De a aproba repartizarea activelor – conform evidenței contabile la data de 25.11.2019 nu sint active spre repartizare.
3. De a aproba legalizarea de către Cenzorul societății în exercițiu a semnăturilor Președintelui adunării și Secretarului adunării pe procesul verbal al prezentei adunări.

CV „CRICOVA” S.A.

La 18 octombrie 2019 s-a petrecut adunarea generală extraordinară a acționarilor pe adresa: RM, mun. Chișinău, or. Cricova, str. Ungureanu, 1, cu cvorumul de 100%.

AU FOST ADOPTATE URMĂTOARELE HOTĂRÎRI:

1. A înceta înainte de termen, din data prezentei adunări, împuternicirile membrilor Consiliului Societății, Comisiei de Cenzori a Societății și a Comitetului de audit al Societății.
2. A fost stabilit cuantumului retribuției muncii membrilor Consiliului Societății, Comisiei de Cenzori și a reprezentantului statului la Societate.
3. Au fost aleși membrii Consiliului Societății pe termen de 1 (unu) ani, Comisiei de cenzori a Societății pe un termen 2 (doi) ani și ai Comitetului de audit al Societății pe un termen de 3 (trei) ani.

Procesul-verbal nr. 01 din 18.10.2019 al Adunării generale extraordinare a acționarilor CV “Cricova” S.A. a fost autentificat de către membrii Comisiei de Cenzori a Societății în exercițiu.

Spre atenția acționarilor S.A. „Succes”

Vă aducem la cunoștință că la 20.11.2019 a avut loc Adunarea generală extraordinară a acționarilor S.A. „Succes” la care au participat acționarii ce dețin 82.65% din acțiunile cu drept de vot a societății.

CU VOT UNANIM AU FOST LUATE URMĂTOARELE HOTĂRÎRI REFERITOR LA ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII:

S-a aprobat:

1. Încheierea contractului de împrumut, pe un termen de până la 01.06.2023. Bani împrumutați de către societate vor fi folosiți strict conform condițiilor din Contractul de împrumut bănesc.
2. S-a împuternicit Directorul societății d-na Rotari Natalia, cu dreptul de a semna și prezenta documentele în organele respective referitor la Împrumutul bănesc.
3. Semnăturile președintelui și secretarului adunării, pe procesul – verbal al adunării generale extraordinare a acționarilor să fie autentificate de către Comisia de Cenzori a societății în exercițiu.

HOTĂRÂRE

privind cuantumul taxelor și plăților 2020

nr. 51/12 din 28.10.2019 (în vigoare 01.01.2020)

Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 320-325 art. 1833 din 01.11.2019

***

În temeiul art. 6 alin. (11) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), Comisia Națională a Pieței Financiare

HOTĂRĂȘTE:

1. Se stabilesc, potrivit anexei, taxele și plățile percepute, în condițiile legii, de către Comisia Națională a Pieței Financiare în 2020.

2. Prezenta Hotărâre intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2020, se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Comisiei Naționale a Pieței Financiare (www.cnpf.md).

PREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Valeriu CHIȚAN

Nr. 51/12. Chișinău, 28 octombrie 2019.

ANEXĂ la Hotărârea CNPF nr. 51/12 din 28.10.2019

Taxe și plățile stabilite și percepute de Comisia Națională a Pieței Financiare în anul 2020

Nr.	Denumire taxă/plată	Mărime taxă/plată
1.	Taxe percepute la înregistrarea de stat a emisiunii valorilor mobiliare:	
1.1	din suma emisiunii valorilor mobiliare plasate la înființarea societății și din suma emisiunii valorilor mobiliare achitate în contul majorării capitalului social, inclusiv ca rezultat al reorganizării prin fuziune	0,5%
1.2	din suma emisiunii valorilor mobiliare, efectuată în scopul consolidării, fracționării sau convertirii valorilor mobiliare emise anterior de către emitent	0,1%
1.3	din suma emisiunii obligațiunilor:	
	a) emise de autoritățile publice locale	0,01%
	b) corporative	0,05%
2.	Taxe din tranzacțiile de vânzare-cumpărare efectuate pe piața reglementată:	
2.1	din tranzacțiile înregistrate în regimul pieței interactive	0,1% din valoarea tranzacției
2.2	din tranzacțiile înregistrate în regimul pieței directe:	
	a) vânzarea acțiunilor în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 145/2008	0,1% din valoarea tranzacției
	b) alte tranzacții, conform regulilor bursei de valori	0,3% achitate de fiecare participant la tranzacție
3	Taxe din tranzacțiile de vânzare-cumpărare efectuate în afara pieței reglementate:	
3.1	taxe din tranzacțiile de vânzare-cumpărare efectuate în afara pieței reglementate:	
	a) în cadrul MTF;	a) 0,5% din valoarea tranzacției
	b) la societatea de registru/societatea de investiții/Depozitarul central unic al valorilor mobiliare	b) 0,5% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea activelor nete pe o acțiune a societății, conform ultimei situații financiare, în cuantumul acțiunilor tranzacționate
3.2	taxa din valoarea tranzacțiilor de vânzare-cumpărare, schimb, tranzacțiilor aferente consolidării pachetelor de acțiuni, efectuate conform Legii nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice	0,5% din valoarea tranzacției
3.3	taxe din tranzacțiile de cesiune a contractului de vânzare-cumpărare încheiat în condițiile Legii nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice	0,05% din valoarea tranzacției conform contractului de vânzare-cumpărare încheiat cu Agenția Proprietății Publice
4.	taxe din tranzacțiile cu valori mobiliare, altele decât cele specificate la pct. 2 și 3, inclusiv:	
4.1	tranzacțiile aferente contractelor de donație a valorilor mobiliare, încheiate între persoane care sunt:	
	a) soți, rude sau afini de gradele I și II	0,5% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea nominală (fixată) a acțiunilor
	b) rude sau afini de gradul III de rudenie sau de afinitate, ori de grad mai mare, sau între persoane care nu sunt rude	1% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea activelor nete pe o acțiune a societății, conform ultimei situații financiare, în cuantumul acțiunilor tranzacționate
4.2	tranzacțiile aferente transmiterii valorilor mobiliare ca aport la capitalul social al:	
	a) societății pe acțiuni rezidente	0,05% din valoarea tranzacției
	b) societății cu răspundere limitată sau al societății pe acțiuni nerezidente	1% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea activelor nete pe o acțiune a societății, conform ultimei situații financiare, în cuantumul acțiunilor tranzacționate
4.3	tranzacțiile efectuate conform actelor judecătorești executorii	1% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea activelor nete pe o acțiune a societății, conform ultimei situații financiare, în cuantumul acțiunilor tranzacționate
4.4	înstrăinarea sau transmiterea acțiunilor de tezaur de către emitent inclusiv personalului și/sau acționarilor societății	0,5% din valoarea tranzacției
4.5	achiziționarea acțiunilor proprii de către emitent:	
	a) în cazul reorganizării emitentului	0,1% din valoarea activelor nete transmise în contul acțiunilor achiziționate
	b) în condițiile art. 78 din Legea nr. 1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni	0,5% din valoarea tranzacției
4.6	răscumpărarea valorilor mobiliare de către emitent în condițiile prevăzute de legislație	0,5% din valoarea tranzacției
4.7	dobândirea valorilor mobiliare de către acționarii majoritari în condițiile:	
	a) art. 261 din Legea nr. 1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni	1,0% din valoarea tranzacției
	b) art. 30 și art. 31 din Legea nr. 171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital	1% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea activelor nete pe o acțiune a societății, conform ultimei situații financiare, în cuantumul acțiunilor tranzacționate

Nr.	Denumire taxă/plată	Mărime taxă/plată
4.8	realizarea dreptului de gaj sub formă de valori mobiliare pentru valorile mobiliare care nu sunt admise pe piața reglementată și MTF	0,5% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea activelor nete pe o acțiune a societății, conform ultimei situații financiare, în cuantumul acțiunilor tranzacționate
4.9	distribuirea valorilor mobiliare în cazul partajului averii între soți, cu excepția partajului pe cale judecătorească	0,5% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea nominală (fixată) a acțiunilor
4.10	moștenirea valorilor mobiliare	Nu se percepe taxă
4.11	tranzacțiile cu valori mobiliare nesolicitate, în condițiile Legii restructurării întreprinderilor agricole în procesul de privatizare nr. 392-XIV din 13 mai 1999	Nu se percepe taxă
4.12	tranzacțiile cu titlu gratuit conform Legii nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice	Nu se percepe taxă
4.13	achitarea cu valori mobiliare a datoriilor certe ale statului față de participanții la privatizare	Nu se percepe taxă
5.	Taxa din tranzacțiile de succesiune a valorilor mobiliare	0,5% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea activelor nete pe o acțiune a societății și nu mai mult de 2 milioane de lei
6.	Plata pentru aprobarea transferului de portofoliu al asiguratorului	1% din valoarea transferului
7.	Plățile regulatorii de funcționare achitate anual de către participanții profesioniști la piața financiară nebanară, inclusiv:	
7.1	plățile societăților de asigurări:	
	a) din asigurări obligatorii de răspundere civilă auto	1% din primele brute anuale subscrise
	b) din asigurări facultative, altele decât cele prevăzute la lit. c), lit. d) și lit. e)	0,75% din primele brute anuale subscrise
	c) din asigurări de locuințe (clădiri de locuit)	0,25% din primele brute anuale subscrise
	d) din asigurări subvenționate	0,25% din primele brute anuale subscrise
	e) din asigurări de viață	0,25% din primele brute anuale subscrise
7.2	plățile intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări	1% din comisioanele primite
7.3	plățile fondurilor nestatale de pensii	Nu se percepe plată
7.4	plățile asociațiilor de economii și împrumut:	
	a) ale căror active sunt de până la 20 mil. lei	a) 0,8% din valoarea medie anuală a activelor
	b) ale căror active sunt mai mari de 20 mil. lei	b) 0,7% din valoarea medie anuală a activelor
7.5	plățile organizațiilor de creditare nebanară	0,1% din valoarea medie anuală a soldului creditelor nebanare și leasingului financiar înregistrat, dar nu mai puțin de 5000 de lei
8.	Plata pentru reperfectarea licenței sau autorizației, eliberarea copieii legalizate, precum și a duplicatului acestora	10% din plata pentru eliberarea licenței sau autorizației
9.	Alte surse legale:	
9.1	plata pentru atestarea specialiștilor în vederea activității pe piața financiară nebanară	500 lei
9.2	plata pentru reducerea capitalului social	700 lei
9.3	plata pentru eliberarea avizului de achiziție a participațiunii calificate	2500 lei
9.4	plata pentru eliberarea autorizației de reorganizare a societății pe acțiuni	5000 lei
9.5	plata pentru aprobarea prospectului ofertei publice sau a prospectului ofertei de preluare	5000 lei
9.6	plata pentru aprobarea suplimentului la prospectul ofertei publice sau la prospectul ofertei de preluare	1000 lei
9.7	plata pentru înscrierea în registrul persoanelor autorizate	2500 lei
9.8	- plata pentru aprobarea regulilor pieței reglementate, sistemului multilateral de tranzacționare, precum și a modificărilor acestora; - plata pentru aprobarea standardelor calității informațiilor a birourilor istoriilor de credit și a modificărilor acestora	2500 lei
9.9	plata pentru întreținerea și modernizarea Sistemului informațional automatizat de stat RCA Data	1,50 lei de la asiguratorii pentru fiecare contract finalizat în RCA Data
9.10	plata pentru furnizarea informației din Sistemul informațional automatizat de stat RCA Data	50 lei/per fiecare informație (la solicitarea persoanelor fizice/juridice, cu excepția entităților finanțate integral de la bugetele de stat/locale)
9.11	plăți ale birourilor istoriilor de credit	1% din veniturile obținute din vânzarea rapoartelor
9.12	plata pentru eliberarea certificatelor și/sau a duplicatelor acestora	250 lei
9.13	plata pentru eliberarea avizelor, acordurilor și confirmărilor	1500 lei
9.14	taxa pentru examinarea cererilor privind înregistrarea în Registrul agenților de asigurare și agenților bancassurance:	
	a) persoane fizice	100 lei
	b) persoane juridice	1000 lei
9.15	taxa pentru obținerea calității: a) de persoană acceptată	10000 lei
	b) de agent delegat	1000 lei
9.16	taxa anuală de administrare și funcționare a Fondului de compensare a investitorilor	50000 lei
9.17	plata anuală pentru întreținerea și modernizarea Sistemului informațional de menținere a datelor conținute în registrele deținătorilor de valori mobiliare, achitată de către emitenți (alții decât entitățile de interes public și ale căror acțiuni sunt admise pe MTF) în funcție de numărul de acționari ai acestuia:	
	a) până la 50 de acționari	250 lei
	b) de la 51 până la 100 de acționari	400 lei
	c) de la 101 până la 500 de acționari	500 lei
	d) de la 501 acționari în sus	1000 lei
9.18	plata pentru eliberarea copiilor de pe documente	În funcție de cheltuieli

Решения Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку

2

Разгаданные и неразгаданные секреты бутылки вина

3

Дефицит текущего счета обременяет экономику Молдовы

4

Агентство MOODY'S сохранило кредитный рейтинг Молдовы на уровне "стабильный В3"

Международное агентство Moody's Investors Service сохранило кредитный рейтинг Молдовы на уровне "стабильный В3". Как передает агентство "ИНФОТАГ", рейтинг был обнародован после того, как 14 ноября было утверждено новое Правительство Молдовы.

"Хотя экономические перспективы Молдовы улучшились, экономический рост остается нестабильным, что отражает уязвимость сельскохозяйственного сектора к климатическим условиям, а также сильную зависимость экономики от денежных переводов из-за рубежа", — отмечается в комментарии к опубликованному рейтингу.

По мнению Moody's, на кредитный рейтинг Молдовы влияет слабая экономическая и институциональная власть.

"Несмотря на то, что институциональный потенциал в рамках программы МВФ улучшился, эффективность правительства остается относительно низкой. Экономика Молдовы остается чувствительной к внешним шокам, а также к циклическим и структурным изменениям в отношениях с основными торговыми партнерами страны", — говорится в документе.

Положительной чертой кредитного рейтинга эксперты считают относительно низкий уровень долга — около 30% ВВП и низкие затраты на его обслуживание, что отражает его зависимость в основном от льготного международного финансирования. Также Молдова остается "умеренно чувствительной к

рискам, определяемым политическими событиями".

Согласно исследованию Moody's, продолжающийся прогресс в реформах в финансовом секторе и укрепление профиля управления страной может положительно сказаться на рейтинге.

"Устранение долгосрочных структурных экономических

препятствий, таких как плохой деловой климат и нехватка рабочей силы, будет иметь важное значение для улучшения рейтинга. В то же время отрицательное влияние на рейтинг страны может оказать увеличение политических рисков, а также снижение темпов реализации реформ", — отмечается в документе.

Курс валют на 27.11.2019 г.

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	17.3906
EUR	1	19.1600
UAH	1	0.7249
RON	1	4.0106
RUB	1	0.2716

CAPITAL Market

ВНИМАНИЮ АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВ!

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com
тел.: 022 22-12-87;
факс: 022 22-05-03

Внимание читателей!

Газеты Capital Market можно приобрести в следующих региональных киосках Moldpresa в:

Бельцах: №132; 133; 156
Комрате: №169
Кагуле: №170
Оргееве: №150
Хынчештах: №161
Сороках: №223

Кроме того, любой номер газеты или копию можно приобрести в редакции газеты Capital Market по адресу: Кишинев, ул. В. Александри, 115.

ВНИМАНИЮ КОМПАНИЙ – СУБЪЕКТОВ ПУБЛИЧНОГО ИНТЕРЕСА!

Оператор Официального механизма накопления информации IP Capital Market сообщает, что механизм накопления информации функционирует по электронному адресу: <http://emitent-msi.market.md>.

Телефоны для справок:
022 221287, 022 229445

Подпишись!

Подпишись на газету Capital Market в любом отделении «Poșta Moldovei» страны или у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221
Press Inform-Curier (022) 237187
"Editii Periodice" (022) 233740

ПРИГЛАШАЕМ К СОТРУДНИЧЕСТВУ!

Периодическое издание «Capital Market» приглашает к сотрудничеству рекламодателей, рекламные агентства и агентов.

Контактный телефон – 022 22 9445,
email – gt@capital.market.md

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Решения Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку

В ходе очередного заседания от 25 ноября Административный совет Национальной комиссии по финансовому рынку (НКФР), наделенный компетенцией согласно рамочному закону, принял решения в сфере небанковского финансового рынка, в частности:

РЕГУЛИРОВАНИЕ

- Утвержден законопроект о внесении изменений в некоторые законодательные акты, нормативный акт, разработанный в целях оптимизации и повышения эффективности процесса утверждения и применения актов НКФР, носящих индивидуальный характер, с учетом вступления в силу с 1 апреля 2019 года Кодекса об административных правонарушениях Республики Молдова. Внесение поправок преследует цель привести в соответствие положения профильных законов небанковского финансового рынка и Кодекса об административных правонарушениях с устранением двойного толкования в процессе применения. Законопроект будет представлен Министерству финансов для начала процедуры визирования и публичных слушаний.

- Принято положение о профильном Совете в сфере внешней помощи на небанковском рынке. Цель Совета заключается в увеличении эффективности в процессе освоения внешней помощи путем упрощения связи со всеми заинтересованными сторонами и их участия в процессе принятия решения о планировании, координации, мониторинге и оценке внешней помощи, оказываемой секторам небанковского финансового рынка в сотрудничестве с НКФР. Совет представляет собой структуру на уровне отдельного сектора, не имеющую статуса юридического лица, созданную на основе принципа партнерства между НКФР, внешними донорами по развитию, работающими в данном секторе, национальным органом по координированию внешней помощи и другими вовлеченными учреждениями.

АВТОРИЗАЦИЯ

- Приостановлено на шесть месяцев (до 24.05.2020) действие лицензии Страхового брокера OPTIM GARANT SRL на право осуществления посреднической деятельности в страховании. Кроме того, НКФР остановила операции на текущих и депозитных счетах указанного субъекта до полной оплаты долгов, образованных из сумм, полученных как страховые премии.

- Предварительно утверждена в качестве субъекта аудита компания SA AUDIT-CONCRET для проведения аудита финансовых отчетов CA ASTERRA GRUP SA с участием дополнительной команды аудиторов.

- Предварительно утверждена в качестве субъекта аудита компания BDO Audit & Consulting SRL и члены аудиторской команды для проведения аудита финансовых отчетов CA DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP SA.

- Утверждена регистрация в Реестре страховых агентов и агентов банкашуранс Коммерческого банка ENERGBANK SA.

- Допущены к торгам на регулируемом рынке ценные бумаги, выпущенные SA DAAC HERMES и SAVICTORIA-TUM.

- Утверждена регистрация в Государственном реестре ценных бумаг отчета о результатах дополнительной эмиссии акций Торгово-производственной фирмы VOIEVOD SA на сумму 5500 леев в количестве 275 простых именных акций номинальной стоимостью 1 лей.

- Разрешена реорганизация SA Комбината по производству строительных материалов USBA путем преобразования в общество с ограниченной ответственностью, по решению, принятому на внеочередном общем собрании акционеров 01.10.2019.

- Разрешена регистрация в Государственном реестре ценных бумаг, в результате реорганизации путем преобразования в общество с ограниченной ответственностью, записей об исключении ценных бумаг, выпущенных ранее SA ARES-UT, в количестве 532991 простых именных акций.

- Разрешена выдача трастовой компании ECONRENAȘTERE SA предварительного разрешения на приобретение государственных ценных бумаг.

НАДЗОР

- Принято решение о завершении процедуры финансового оздоровления в CA GENERAL ASIGURĂRI SA, после того как компания зарегистрировала уровень платежеспособности в 140,80%, получила собственный капитал в размере, превышающем уставный капитал, и устранила дефицит активов, допущенных к покрытию технических резервов.

- Принят акт по результатам тематической проверки соблюдения компанией CA INTACT ASIGURĂRI GENERALE SA положений нормативной базы в сфере качества активов, допущенных к покрытию фонда страхователей, уровня платежеспособности и коэффициента ликвидности по состоянию на 30.06.2019. В связи с этим орган надзора предписал субъекту безусловно соответствовать требованиям регулирующих норм и устранить пробелы, выявленные в ходе проверки.

- Предписано должностным лицам страховых агентов и агентов банкашуранс зарегистрироваться в течение 30 дней в Реестре страховых агентов и агентов банкашуранс на условиях, установленных Положением о Реестре страховых агентов и агентов банкашуранс (Постановление НКФР №21/3/2019).

- НКФР распорядилась провести комплексную проверку соблюдения законодательства в сфере судо-сберегательных ассоциаций в AEI RURAL CREDIT за период деятельности 01.12.2016 – 30.11.2019.

Пресс-служба НКФР

Проект национального публичного бюджета на 2020 год предусматривает доходы в размере 69,2 млрд леев

Проект национального публичного бюджета на 2020 год предусматривает доходы в размере 69,2 млрд леев и расходы в размере 75,3 млрд леев. В этих условиях прогнозируется дефицит бюджета на сумму 6 млрд 115 млн леев, что на 3,3% больше, чем в текущем году. Проект был представлен в понедельник, 25 ноября, на заседании Национальной комиссии по консультациям и коллективным переговорам, передает МОЛДПРЕС.

Таким образом, ожидается, что в 2020 году доходы национального публичного бюджета увеличатся на 8,9%, а расходы – на 8,5%. Государственный секретарь Министерства финансов Татьяна Ивничкина заявила на заседании комиссии, что основными макроэкономическими показателями, на которые основывается проект бюджета, являются номинальный рост валового внутреннего продукта на 9,4% или его реальное увеличение на 3,8%, средний уровень инфляции – 5,7%, темпы роста экспорта – 9,4%, а также темпы увеличения импорта – 7,1%. В то же время в следующем году среднемесячная заработная плата составит, по оценкам, 7953 лея, что на 8,7% больше, чем в предыдущем году.

По прогнозам, в 2020 году в госбюджет поступят доходы в размере 44,1 млрд леев, а расходы составят 50,2 млрд леев, с дефицитом 6115 млрд леев. Остальные три компонента национального публичного бюджета (бюджеты административно-территориальных единиц, бюджет государственного социального страхования и фонды обязательного медицинского страхования) будут сбалансированными, без дефицита или прироста. Так, в бюджетах административно-территориальных единиц, по оценкам, будут зарегистрированы равные доходы и расходы, которые составят 17,9 млрд леев. Доходы бюджета государственного социального страхования, согласно прогнозам, составят более 23,4 млрд леев, сумма, равная расходам. Доходы фондов обязательного медицинского страхования также будут эквивалентны расходам, и составят более 8,3 млрд леев.

Татьяна Ивничкина уточнила, что большая часть бюджета на 2020 год посвящена новым программам расходов в области социальной защиты. Среди мер, которые будут предприняты для этого, – увеличение размера помощи на холодный период года, увеличение размера государственных социальных пособий для людей с ограниченными возможностями и пожилых людей, предоставление единовременной поддержки в размере 700 леев получателям пенсий и государственных социальных пособий, индексация пенсий два раза в год.

Министр финансов Сергей Пушкаца заявил, что бюджет, прогнозируемый на 2020 год, является достаточно сбалансированным, реалистичным, с акцентом на инвестиционную составляющую.

Проект бюджета на 2020 год будет рассмотрен Правительством, затем направлен в Парламент для его принятия.

MOLDPRES

Растущий интерес к инвестициям в недвижимость и смена тенденций на рынке недвижимости – это ключевые факторы, влияющие на постоянный рост в этой сфере.

Наступило время ипотечных кредитов. Национальный банк Молдовы (НБМ) сообщил очень важную информацию, в том числе и серьезные показатели, отражающие развитие рынка недвижимости и динамику стандарта жизни населения. Информация НБМ подтвердила неуклонный рост спроса на кредиты на недвижимость.

На рынке кредитов на недвижимость произошел настоящий бум, особенно за последние два года, после запуска государственной программы Prima Casa. За последние

Бум на рынке ипотечных кредитов

Новые кредиты на недвижимость

Год	Сумма, млн леев	Процентная ставка, %
2009	104,7	16,40
2010	410,41	13,80
2011	663,97	12,33
2012	681,65	12,32
2013	694,87	10,25
2014	932,62	9,72
2015	472,74	13,13
2016	480,50	12,01
2017	810,39	8,14
2018	1854,28	6,68
2019 (9 месяцев)	2626,31	6,27-6,89

Источник: НБМ

десять лет количество новых кредитов на недвижимость, ежегодно предоставляемых коммерческими банками, увеличилось более чем в 25 раз, особенно эта впечатляющая динамика отмечается в последние два года. Таким образом, если в 2009 году были заключены договоры на предоставление банковских кредитов под покупку недвижимости на сумму 104,7 млн леев, то за десять месяцев 2019 года стоимость этих кредитов составила 2 млрд 626,1 млн леев. Рынок кредитов на недвижимость вырос после 2019 года на фоне снижения процентной ставки, однако после банковского кризиса он рухнул и восстановился только в 2017 году, а в следующем году удвоился, когда процентная ставка опустилась ниже 7%.

«После банковского кризиса и приостановки строительства из-за банкротства ряда компаний, банки переориентировались, они предоставляют кредиты физическим лицам, которые инвестируют в недвижимость», – заявил экономист Вячеслав Ионицэ. Он отмечает, что кредит на недвижимость становится рентабельным, когда процентная ставка составляет менее 10%, что произошло в 2017 – 2019 годах.

В 2019 году проценты по кредитам на недвижимость снизились до исторического минимума 6,22% в месяц, но на фоне роста инфляции они снова выросли до уровня предыдущего года.

Сальдо ипотечных кредитов в октябре 2019 года составило 5,9 млрд леев, по сравнению с 1,5 млрд в 2012 году.

Сальдо ипотечных кредитов для физических лиц

Год	Сумма, млрд леев
2012	1,5
2013	1,8
2014	2,3
2015	2,3
2016	2,3
2017	2,6
2018	3,9
2019 (октябрь)	5,9

Источник: оценка В. Ионицэ
«Граждане Республики Молдова купили в третьем квартале этого года, то есть с июля по сентябрь, 8,5 тыс. квартир, потратив око-

ло 270 млн евро. Эта цифра вдвое больше, чем в среднем за последние несколько лет. 72% квартир были приобретены за наличные деньги – это рекордная цифра», – подчеркивает эксперт.

3560 человек приобрели жилье в рамках программы Prima Casa с момента ее запуска в марте 2018 года и до настоящего времени. По данным Организации по развитию сектора малых и средних предприятий, общая сумма кредитов, выданных банками на приобретение более 3 500 квартир, составляет 1,78 млрд леев, а сумма активных гарантий превысила 891 млн леев.

Средний возраст заявителей составляет 31 год, а средняя площадь приобретенного жилья – 60 квадратных метров. Согласно официальным данным, 44% заявителей – женщины, 56% – мужчины. Из них 70% состоят в браке и 30% – холостые.

Большая часть приобретаемого жилья расположена в городах, доля тех, кто предпочел купить дом в селе, составляет всего 6 процентов.

По данным Национального бюро статистики, объем строительных работ в категории «жилое здание» увеличился за девять месяцев текущего года на 12,7% по сравнению с предыдущим годом – до 2,1 млрд леев.

С другой стороны, число разрешений на строительство жилых и нежилых зданий снизилось за девять месяцев этого года на 8,6% – до 2315 разрешений. Больше всего (62,4%) разрешений выдано на строительство жилых зданий.

Влад БЕРКУ

Разгаданные и неразгаданные секреты бутылки вина

По статистике, Молдова пока держится в первых рядах рейтингов. Мы по-прежнему являемся страной с высокой плотностью виноградников, занимая 13-е место в мире по объему площадей, отведенных под виноградники. Они занимают в совокупности 3,8% территории страны и 7% орошаемых земель. И хотя традиционно после слов «Республика Молдова» мы добавляем «самая маленькая страна», все же именно мы производим почти 5% вина в мире, занимая 19-е место в списке стран – производителей вина.

Достижения Молдовы в этой сфере выражаются в экспортных показателях, где обязательным условием выступает как раз качество продукта. Да, надо завоевать место на рынке, угостить бокалом вина клиента за столом переговоров, обладать информацией о мировом спросе на вина и знать каждую деталь профильного рынка.

Именно поэтому Молдове необходимо как можно чаще вести дискуссии, центральной темой которых является вино. Последнее такое мероприятие собрало группу экспертов, откликнувшихся на приглашение Национального офиса винограда и вина Молдовы оценить качество вина, произведенного в этом году, и представить характеристики продегустированных вин. Впервые в рамках подобных мероприятий эксперты не остановились на простом описании вин – они представили и факторы, определяющие качество вина, и вероятное позиционирование молдавских вин на мировых рынках.

Председатель комиссии экспертов Роберт Джоузеф, который приезжает в Кишинев не первый раз, сообщил, что уже сейчас можно сказать, что у Молдовы есть все необходимые качественные показатели для успешной конкуренции в мире. Сейчас виноделы Молдовы говорят о сотрудничестве с потребителями Китая, Вьетнама, африканских стран, чьи предпочтения полностью может удовлетворить Молдова. По его словам, если несколько лет назад в мире были страны, в которых вино не было востребованным, то сейчас таких стран уже не осталось. Вино повсюду, то есть спрос на вино есть в каждой стране.

Эксперты заявили по итогам проведенного анализа, что у молдавских вин безупречная репутация в соседних странах, но на международном уровне требуется много усилий, чтобы нас узнавали и интересовались нашей продукцией. Открытие этих рынков для молдавских производителей – длительный процесс, в том числе необходимо определить сильные и слабые стороны всей производ-

ственной цепи: от характеристик почвы, где произрастает виноград, до пробки и этикетки на бутылке.

Команда экспертов, посетившая Кишинев, продегустировала около сотни вин, произведенных в 2018 году, и около сотни вин этого года. Эксперты пришли к выводу, что вина урожая этого года намного лучше прошлого года, что делает их более конкурентоспособными. Есть и особенности. Например, эксперты установили, что красные вина, произведенные этой осенью, намного качественнее, чем белые вина.

Роберт Джоузеф вместе с коллегами дали каждому вину небольшое описание, попытавшись определить его место на карте экспорта и сравнив их с аналогичными винами других стран и регионов.

Вино мерло является наиболее узнаваемым, обладает характерным цветом и легко пьется. Это вино можно экспортировать далеко за пределы Молдовы, оно успешно представляет все наилучшие качества наших виноделов.

Вино каберне-савиньон может выдержать конкуренцию с иностранными производителями, при этом следует учитывать в первую очередь аналогичное вино китайского производства.

Вино фетяскэ-нягрэ также рекомендуется к продвижению на внешних рынках.

Вино саперави обладает давними традициями в Грузии, и конкуренция не гарантирует нашим винам крупных достижений. Вместе с тем молдавское саперави обладает хорошими качествами и может экспортироваться, например, в Соединенные Штаты Америки.

Вино «Рарэ Нягрэ» является молдавским по происхождению, его аналогов у крупных производителей нет. Эксперты не решились признать его идентичность и рекомендовали, как и для некоторых других сортов винограда, купажировать его.

Вино шардоне производится многими производителями Молдовы, но также присутствует и на многих рынках сбыта. В Молдове это вино часто обладает своими характеристиками, отличными от

предлагаемых иностранными производителями. Речь не всегда идет о качестве. Как правило, в этом случае необходимо адаптироваться к определенным тенденциям.

На вино алиготе приходится значительная доля вина, производимого в Молдове. Оно также популярно во всем мире. Количество и качество такого вина оправдывают рекомендации по его купажированию, чтобы через два-три года производить другое вино.

Группа экспертов особо отметила в «книге отзывов» белые вина Молдовы. По их словам, это, вероятно, наиболее слабое звено. Например, эксперты выразили недоумение, почему в Молдове настаивают на розливе белых и розовых вин в прозрачные бутылки. При этом хорошо известно (в Кишиневе тоже), что белые вина теряют свои качества на солнце, что резко сокращает срок его годности. «Белые вина быстро умирают», – говорят эксперты. К их быстрой смерти ведут и пробки плохого качества.

В целом анализ винодельческой отрасли позволяет сформулировать ряд выводов в отношении факторов, которые не могут не отразиться на качестве вин.

Эксперты сомневаются в хорошей совместимости бочек, приобретаемых в Италии, с характеристиками почвы Молдовы, особенно на площадях с высокой урожайностью.

Хорошая урожайность некоторых сортов винограда (которыми занимаются в основном производители, не имеющие проблем с переработкой) снижает качество вина, так как эти производители отдают предпочтение количеству продукта.

Фактором успеха может стать использование дуба в процессе созревания вина. У этой породы действительно свои нюансы, а итоговый продукт, полученный с использованием дуба, пользуется хорошим спросом на различных рынках, например в США и Китае, в то время как в Великобритании спросом пользуются иные вина.

Все эти заключения и рекомендации экспертов заставляют вернуться к тому, с чего начали. Так ли уж радует тот факт, что Молдова занимает 13-е место в мире по площадям виноградников? Пусть их будет меньше с условием, что качество вина будет выше. Например, в Австралии практически тот же объем площадей, но австралийцы экспортируют вина в семь раз больше, чем мы.

Константин ОЛТЯНУ

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnpf.md

Делегация МВФ прибывает в Молдову в январе-феврале 2020 года для обсуждения программы сотрудничества

Делегация Международного валютного фонда (МВФ) посетит Молдову в январе-феврале 2020 г. Об этом говорилось 25 ноября на встрече премьер-министра Иона Кику с главой Миссии МВФ в РМ Рубеном Атояном.

Как сообщили «ИНФОТАГ» в Правительстве, стороны обменялись мнениями о состоянии экономики РМ, о планах привлечения инвестиций в Молдову, а также о перспективах роста молдавского ВВП.

Премьер отметил важность поддержки МВФ для РМ, выразив открытость в определении путей расширения сотрудничества благодаря новым программам, действиям, а также проектам технической помощи.

В сообщении говорится, что глава Миссии МВФ выразил готовность фонда продолжать оказывать поддержку РМ в процессе осуществления реформ, как только Правительство возьмет на себя соответствующее обязательство. Он также отметил, что желателен и полезен будет прогресс в осуществлении реформ в финансовом и налоговом секторах, а также в расследовании банковского мошенничества.

Премьер сообщил, что Правительство одобрит главные бюджеты страны на 2020 год

Государственный бюджет, а также бюджеты социального и медицинского страхования, будут одобрены на ближайшем заседании Правительства, которое запланировано на среду, 27 ноября. Как передает «ИНФОТАГ», об этом сообщил в понедельник на пресс-конференции премьер-министр Ион Кику после совещания с президентом и спикером Парламента.

По его словам, на заседании будут одобрены не только бюджеты, но и налогово-бюджетная политика, ранее объявленные социальные проекты, а также утверждены сопредседатели межправительственных комиссий Молдовы с Румынией и Украиной.

«Сегодня мы обсудили необходимость организации работы в парламентских комиссиях. В среду примем проекты бюджетов, поэтому попросили коллег из Парламента рассмотреть эти законы быстро, но внимательно, чтобы до 20 декабря в стране были приняты бюджеты. Мы не можем себе позволить войти в новый год без бюджета», – считает Кику.

Он также отметил, что реформа юстиции является главным приоритетом, поэтому в Венецианскую комиссию (ВК) отправлена измененная концепция реформы, которая предусматривает проведение срочной проверки всех прокуроров и судей с соблюдением конституционных норм и рекомендаций.

«Министр юстиции Фадей Нагачевский сегодня отправился в Страсбург для обсуждения с представителями ВК и ее председателем Джанни Букиккио дальнейших шагов, чтобы избежать ситуации, когда мы отправляем в комиссию неподготовленный документ, который получает отрицательное заключение, и мы задерживаем реформу еще на полгода», – сказал премьер.

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки: Moldpresa: 67770. Poșta Moldovei: PM21700

Издатель: Instituția Publică Ediția Periodică CAPITAL MARKET

Регистрационный №: 1003600114204, 27 октября 2003 года

Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку

Главный редактор: Геннадий ТУДОРЯНУ

Тел.: /373 22/ 229-445

Заместитель главного редактора: Лилия АЛКАЗЭ

Прием объявлений и отчетов: ziarulcm@gmail.com

Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

Факс: /373 22/ 22-05-03

Адрес: ул. Василе Александри, 115.

(Угол бул. Штефан чел Маре)

Cod IBAN: MD69VI000022249111050MDL

BC "Victoriabank", S.A., fil.11, Chișinău,

BIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств "Moldpres" и "InfoMarket".

Статьи, помеченные знаком ■, публикуются на правах рекламы.

Каждый материал, опубликованный на страницах "Capital Market", отражает точку зрения автора,

которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Дефицит текущего счета обременяет экономику Молдовы

После подписания Соглашения об ассоциации в 2014 году экспорт Молдовы увеличился, переориентировавшись на западные рынки. В настоящее время поставки товаров и услуг снизились. Экспорт, который был двигателем молдавской экономики, снизил обороты. Дефицит текущего счета растет в результате увеличения импорта на фоне выраженного потребления населения.

«Наблюдается тенденция спада экспорта на Восток и Запад. Для ЕС доля снизилась с 69 до 65% и на 5% – для экспорта на Восток. Кроме того, Турция заняла пятое место среди торговых партнеров, после Румынии, Италии, Германии и Российской Федерации. С другой стороны, отмечается негативная динамика по определенным тарифным позициям, занимающим заметное место в экспорте. Это алкогольные напитки, текстильные изделия, сахар и мед», – отметил программный директор IDIS Viitorul Виорел Киврига.

По его словам, тенденции в сфере внешней торговли можно объяснить сокращением уровня реэкспорта и увеличением местного экспорта. Ресурсов для улучшения международной торговли недостаточно. У властей и экономических агентов все меньше воодушевления. Соглашение о свободной торговле отошло на второй план в повестке дня властей. Действительно, сейчас наступило подводящее время для ведения переговоров по пересмотру некоторых положений документа, но момент был упущен. В то же время не поддается объяснению внутренняя ситуация: отсутствие диалога с инвесторами, экономическими агентами, производителями и экспортирующими товары и услуги. Государственные органы теряют контроль над ключевыми отраслями, двигающими экспорт и упрощающими процесс привлечения инвестиций. Свою роль играет и испорченный имидж страны, когда речь заходит об инвестициях.

НИЗКАЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ СНИЖАЕТ ЭКСПОРТНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ

«Основным источником дисбаланса текущего счета является увеличение разрыва между экспортом и импортом, что в итоге вынуждает говорить о наличии недочетов в конкурентоспособности молдавской экономики и представляет собой угрозу для долгосрочной макроэкономической стабильности. Проблема не в уровне дефицита, а в том, что он обусловлен импортом энергоресурсов, потребительских и промышленных товаров, а не оборудованием и новаторскими

технологиями, которые могли бы в долгосрочной перспективе увеличить экспорт и сбалансировать текущий счет. К тому же на фоне стагнации иностранных инвестиций и предсказанного спада объема денежных переводов из-за рубежа финансирование дефицита текущего счета станет острой проблемой, оказывая давление на национальную валюту и внешний долг. В связи с этим повышение конкурентоспособности национальной экономики должно стать фундаментальным приоритетом правительства», – говорится в Отчете о положении в стране, опубликованном Expert-Grup.

Рост ВВП стабилизировался на уровне 4%, без значительных структурных изменений в национальной экономике. Хотя уровень волатильности сократился, этот факт указывает на существование определенных угроз.

Прежде всего, такой рост ВВП недостаточен для приближения к уровню стран Центральной и Восточной Европы. Более того, такие темпы отдалят нас на несколько десятилетий по уровню ВВП на душу населения от стран региона. Кроме того, медленный рост не позволяет совершить качественный скачок к новой модели экономического развития. Парадигма роста осталась прежней: потребление домашних хозяйств составляет более 80% ВВП и сильно зависит от денежных переводов из-за рубежа. В долгосрочной перспективе такая модель едва ли сможет «выжить», и неспособность к ускорению и диверсификации экономики ведет к снижению уровня жизни населения. Экономический рост более чем на 5% в первой половине этого года «скорее всего будет временным», обусловленным в том числе последствиями налоговой реформы 2018 года, которые скоро исчезнут.

УРОВЕНЬ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ КОЛЕБЛЕТСЯ

«Денежные переводы становятся все более неопределенными, а в долгосрочной перспективе имеют тенденцию к снижению. На основной фактор, который до сих пор привлекал небольшие инвестиции, а именно дешевая рабочая сила, повлияли миграция, неэффективная система образования, а также более высокий рост заработных плат по сравнению с производительностью. В результате способность страны производить добавленную стоимость падает, что отражено в замедлении экономического роста последних лет, и это замедление может стать более выраженным в будущем. Сложность ситуации доказывает и снижение производительности труда, а также квазистагнация уровня занятости (оба показателя являются самыми низкими в Европе) – в частности, отмечен рост неофициальной занятости и снижение официального трудоустройства. Если в

ближайшие годы Молдова не найдет устойчивые источники привлечения инвестиций, создающие добавленную стоимость, увеличивающие экспорт, то способность экономики создавать рабочие места и доходы для населения и публичного бюджета окончательно иссякнет, а экономический рост сократится», – отмечают эксперты Expert-Grup в отчете.

Учитывая недостаток инвестиций, молдавские власти традиционно сделали приоритетом политику в пользу бизнеса и отодвинули другие важные цели, связанные с устойчивым развитием. В результате такого подхода в сфере экономической политики Молдова по-прежнему испытывает острый дефицит инвестиций и располагает слабой институциональной базой в сфере защиты окружающей среды, прав работников и борьбы с отмыванием денег. Правительству не следует привлекать инвестиции любой ценой (например, путем выдачи гражданства инвесторам при отсутствии адекватного фильтра, путем амнистии капитала или налоговой амнистии, путем ослабления регулирующих норм и органов по защите труда или окружающей среды). Наоборот, Молдова нуждается в сбалансированной экономической политике, которая бы стимулировала привлечение всеми возможными средствами (налоговыми, регулирующими, финансовыми) инвестиций, направляемых на долгосрочное устойчивое развитие страны. Такие инвестиции должны одновременно отвечать следующим пяти критериям: (i) создавать высокую добавленную стоимость; (ii) направляться на экспорт; (iii) создавать достойные рабочие места; (iv) применять экологические технологии и вносить вклад в отрасль хозяйственной деятельности от использования природных ресурсов; (v) соблюдать самые высокие стандарты прозрачности и неподкупности собственников инвестиций. Правительству надо задействовать все возможные инструменты для привлечения именно таких инвестиций.

Из-за активного старения населения доля домашних хозяйств, не участвующих в производстве для национальной экономики (пенсионеры), стала расти. Для обеспечения устойчивого повышения пенсий необходимо реформировать публичную пенсионную систему путем внедрения пенсионных систем II и III уровней. Диверсификация пенсионной системы путем повышения ответственности каждого человека в процессе управления будущими доходами от пенсии обеспечит приближение средней пенсии к среднему уровню заработной платы. Кроме того, активизация политики в этой сфере снизит число пенсионеров и увеличит число экономически активного населения на рынке труда.

Виктор УРСУ

ЕБРР продолжит инвестировать в крупные проекты, направленные на повышение уровня жизни граждан Молдовы

Об этом заявил президент Европейского банка реконструкции и развития Сума Чакрабартти на встрече в Лондоне с премьер-министром Молдовы Ионом Кику.

Молдавский премьер выразил заинтересованность в дальнейшем развитии стратегического партнерства с ЕБРР. Он сказал, что рассчитывает на постоянную поддержку ЕБРР в качестве одного из основных партнеров по развитию Молдовы для внедрения проектов, направленных на повышение уровня жизни в РМ, путем их реализации в различных областях, таких как энергетическая безопасность, развитие частного и банковского секторов, а также внедрение электронной системы государственных закупок.

Премьер также предложил начать переговоры по новому соглашению о финансировании для продолжения внедрения программы в дорожном секторе с 2022 г.

В то же время Ион Кику отметил, что Молдова оценит техническую помощь в реализации процесса реструктуризации предприятия «Железная дорога Молдовы».

Молдова намерена укрепить стратегическое партнерство с Украиной в энергетическом и транспортном секторах, а также активизировать сотрудничество на госгранице

Об этом заявил премьер-министр Молдовы Ион Кику в ходе двусторонней встречи со своим украинским коллегой Алексеем Гончаруком, состоявшейся на полях Инвестиционного саммита «Восточного партнерства» в Лондоне.

В ходе дискуссии Ион Кику подчеркнул открытость Правительства Молдовы в укреплении партнерских отношений двух стран в различных областях, таких как региональная безопасность, защита экологии бассейна реки Днестр, энергетический и транспортный секторы.

Говоря об укреплении сотрудничества на госгранице, молдавский премьер подтвердил инициативу открыть еще два общих контрольно-пропускных пункта на приднестровском участке молдо-украинской границы.

В свою очередь глава украинского правительства подчеркнул важность активизации взаимовыгодного двустороннего взаимодействия, подтвердив открытость Киева в продвижении динамического диалога по направлениям, представляющим общий интерес. В этом контексте была отмечена важность работы в рамках молдо-украинской межправительственной комиссии в области торгово-экономического сотрудничества.

InfoMarket

Акции Moldova Agroindbank продались по новой рекордной цене – 3100 леев за бумагу номиналом 200 леев

Ценные бумаги крупнейшего в стране банка – Moldova Agroindbank (MAIB) продались по новой рекордной цене – 3100 леев за акцию номиналом 200 леев. Как сообщили корреспонденту «ИНФОТАГ» на фондовой бирже, по такой цене продано 172 бумаги, что составляет 0,02% от капитала банка.

Профессиональные участники рынка капитала, мнением которых интересовался корреспондент «ИНФОТАГ», обращают внимание на тот факт, что привлекательность акций MAIB устойчиво растет на протяжении всего 2019 г.

«Казалось, что недавний рекорд в 2905 леев за акцию уже не будет побит в этом году, но ситуация показала, что как только на рынке появляются бумаги этого эмитента, они быстро находят своего покупателя, даже несмотря на растущую стоимость акций», – отмечают они.

Председатель правления MAIB Сергей Чеботарь напрямую увязывает ценовую котировку акций своего банка с теми финансовыми результатами, которых он добивается в последние годы.

«Могу уже с большой долей уверенности сказать, что тот бизнес-план, который акционеры утвердили банку на 2019 г., будет перевыполнен. Прибыль банка по итогам текущего года существенно превысит результат 2018 г., когда ее значение превысило 530 млн леев», – сказал он корреспонденту агентства.

Один из крупных акционеров Moldova Agroindbank сказал корреспонденту агентства, что если стране удастся избежать кризиса, и экономика будет развиваться, то стоимость акций банка достигнет и 4000 леев.

«Капитализация и потенциал MAIB позволяют ему устойчиво развиваться и постоянно совершенствоваться для удовлетворения всех запросов клиентов, количество которых у банка приблизилось к 1 млн», – заметил акционер.

Как ранее уже сообщало агентство «ИНФОТАГ», балансовая стоимость акции превысила 4 тыс. леев. В последние годы MAIB регулярно выплачивал акционерам дивиденды. К примеру, по итогам 2018 г. банк выплачивал по 200 леев за одну акцию. У банка чуть более 3 тыс. акционеров. Консолидированным пакетом акций, превышающим 40%, владеет консорциум иностранных инвесторов: Европейского банка реконструкции и развития и двух инвестиционных фондов из США и Литвы.

ИНФОТАГ